

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXVII. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat * **2020. szeptember**

A tartalomból:

2. **Ünnepi testületi ülés:
kitüntetések átadása**

6. **Katolikus oldal: Gyöngyösi és
gyöngyöspatai zárandoklat**

8. **Önkormányzati hírek**

9. **BÉKÉS MEGYEI FEJEK 1929.**

14. **Gyoma és Endrőd lakosságának
alakulása a II. v. háború után**

15. **Dr. Szonda István kitüntetését
kapott**

16. **Dr. Köhler Mihály 90 éves**

20. **Régi gyomai és endrődi
képeslapok**

Becsengettek...

IMA TANÉVKEZDÉSRE

Drága Istenem!

Köszönöm, hogy új nap van ma. Köszönöm, hogy velem vagy most is. Eljött az ősz, eljött az iskolakezdés, és kicsit ijesztő a gondolat, hogy már itt tartunk. De Te pontosan érzed, amit én érzek és látod azt is, hogy mit gondolok. Köszönöm, hogy egy pillanatra sem engeded el a kezem, hogy hűségesen kíséred minden lépésem, be a tanterembe/az egyetemi padok közé/ a munkahelyemre.

Szükségem van rád, Atyám! Rád akarok támaszkodni és a Te erődből élni. Vegyél körül a kegyelmeddel mint pajzzsal és vértessz

fel, kérlek! Köszönöm, hogy nekem adtad a hit pajzsát, a Lélek kardját, az üdvösség sisakját, a megigazulás páncélját, az igazságszeretet övét és a békeesség evangéliumának hirdetésének saruját. Felöltözöm ma ezekbe és Rád figyelek a világ zaja helyett.

Köszönöm, hogy „mindentre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít!” (Fil. 4:13) A te kezembe adom az egész tanévemet. A te kezembe adom minden kihívásom, a kudarcaim, a sikereim, az örömeim. Legyen meg a te akaratod!

Jézus nevében, ámen.

Forrás: 777blog.hu

Ünnepi testületi ülés

Az augusztus 20-i nemzeti ünnepünk tiszteletére összehívott képviselő-testületi ülés napirendje első részében helyi kitüntetések átadására került sor.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata Képviselő-testületének, az önkormányzati kitüntetések és elismerések alapításáról és adományozásának rendjéről szóló önkormányzati rendelete értelmében, a helyi civilek és közösségek javaslata alapján ez évben egy Díszpolgári címet adományozott egykori szülőöttjének, aki több évtizedes gyomaendrődi lelki szolgálatával és világi tevékenységével járult hozzá településünk fejlődéséhez és múltunk ápolásához.

Gyomaendrődért díjban részesült egy másik gyomaendrődi szülőttünk, aki adományozóként gazdagította városunk kulturális értékeit, valamint egy civil szervezet, amely három évtizeden át maradandó értékű karitatív tevékenységet végzett.

Végül szakterületi önkormányzati elismerésre egy-egy olyan, a városunkkal szoros kapcsolatot ápoló polgár szolgált rá, aki élet-hivatásszerű szakmájában kimagasló kulturális, illetve közösségi tevékenységében elismerésre érdemes sport tevékenységet végzett.

A kitüntetésben részesítettek méltatását követően Toldi Balázs, Gyomaendrőd Város polgármestere nyújtotta át az elismeréseket az önkormányzat nevében.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete **Iványi László részére Gyomaendrőd Díszpolgára címet adományozott.**

Iványi László tb. kanonok, esperesplébános Endrődön, 1957. július 29-én született. Az általános iskolát Endrődön, a gimnáziumot pedig Gyomán végezte. Ezt követően került a szegedi szemináriumba, ahol a tanulmányai elvégzése után, 40 évvel ezelőtt Dr. Udvardy József megyéspüspök szentelte pappá.

Papi szolgálatainak több helyen tett eleget. 1980-82 között Ásotthalmon, majd 1982-84 között Debrecenben, a Szent Anna Plébánián volt káplán.

1984-89-ig Hosszúpályiban volt plébános, majd 1989-től 2012-ig, azaz 23 évig szolgált plébánosként Endrődön. Ezalatt 1996-tól még ellátta a Hunyai Szent László Király Plébániát és 2010-2011 között a Gyomai Jézus Szíve Plébániát is. 2015. augusztus 3-tól pedig az Orosházi Jézus Szíve Plébánia plébánosa és kerületi esperese.

Iványi László 1982-84 között, debreceni segédlelkészi működése alatt nagy hangsúlyt helyezett a fiatalok pasztorálására. Felélesztette és újjászervezte a fiatalok csoportját, akikből ifjúsági énekkart szervezett. Ez az énekkar ma is tovább él Dalárda néven, a hajdani tagok, és ma már az ő gyerekeik közreműködésével. Ebben az időben sok lengyel is megfordult vagy tartózkodott a városban, turizmus és egyéb céllal.

Az ő lelkipásztori ellátásával is foglalkozott, vasárnaponként a lengyel miséken zsúfolásig megtelt a Szent Anna templom.

Endrődön a templomot újíttotta fel kívülről. Élete legnagyobb kihívása és feladata volt a Gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola felépítése és elindítása 1994-95 között. 1999-ben újabb kihívással szembesült. A tűzvész következtében leégett hunyai templom újjáépítését kellett megszerveznie, amely 2000-ben el is készült.

Segédkezett időközben a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola tornatermének építésében, 2002-ben felújította az endrődi templomtetőt, majd 2003-ban a plébánia lakás részét is.

2004-ben felépítteti az új Hunyai plébániát. Felújíttatja 2005-ben a plébániai irodát és hittantermet, 2009-ben az endrődi templom előtti 200 éves műemlék kőkeresztet, a következő évben pedig az endrődi templom sekrestyéjét.

Közösségi feladatai között a gyomaendrődi önkormányzat Ügyrendi, Oktatási, Kulturális és Esélyegyenlőségi Bizottság tagjaként is munkálkodik 2010-ig. Tagja volt a Békés Megyei Szociális Közalapítvány kuratóriumának, valamint az Endrődi Ró-

zsahegyi Kálmán Általános Iskolában működő Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítványnak.

Ezen a megbízásokon túl számos egyházi és világi tisztséget is ellátott. Közéleti munkásságai közül, a városunkkal való kapcsolatában kiemelkedik, hogy kezdettől fogva munkatársa a Városunk című helyi újságnak, valamint 2004 óta a Gyomaendrődért Emlékplakett kítüntetettje.

Laci atya ebben az esztendőben ünnepli pappá szentelésének 40. évfordulóját. Lelkipásztori munkáján túl a közösségi munkája tette őt ismertté. Iskolaalapító, templomépítő, újságszerkesztő, egyházi szakértő, a társadalmi élet nagyra becsült, elszármazott személyisége.

Kimagasló szakmai munkájával nagymértékben hozzájárult Gyomaendrőd Város és az Endrődi Szent Imre Egyházközség megismeréséhez.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testület **Dr. Latorcai-Ujházi Aranka részére Gyomaendrődért díjat adományozta.**

Dr. Latorcai-Ujházi Aranka mérnök-közgazdász, ikonfestő művész, a gyomaendrődi Aranka Játékba Múzeum létrehozója, 1953. október 20-án született Gyomán, római katolikus családban nőtt fel. 1965-től szülővárosában Corini Margit festőművész mellett művészeti képzésben vett részt. 1985-től ikonfestészeti tanulmányokat folytatott, ikonokat, oltárképeket, ikonosztázokat festett, emellett párhuzamosan teológiai területen is képezte magát. Művészeti készségét és tudását külföldi tanulmányutakon is bővítette. Számos egyéni és csoportos kiállítása volt idehaza és külföldön. Megszerzett tudását, később az általa szervezett kurzusokon adta tovább. Alkotói tevékenységéről több mint 120 cikk jelent meg művészeti és egyéb folyóiratokban. Felszentelt ikonképei, ikonjai, ikonosztázai Magyarország görögkatolikus templomait díszítik.

Bár Latorcai-Ujházi Aranka elsősorban ikonfestőként ismert, irodalmi alkotásaival is jelentős sikereket ért el. Mint nagycsaládos nagymama két évtizede éli unokáival a mai gyermekek mindennapjait, figyeli világhéjük alakulását, jól ismeri a gyermeklelkek rezdüléseit. A saját unokáival megélt élményeiből is merítve speciális könyvet írt, mely eszközeivel, hangos-könyvként, Braille írásos változatban a vakok és gyengén látók számára is biztosítja az olvasás komplex élményét. A kötetért 2010-ben Nürnbergben a Szellemi Találmányok és alkotások kiállításán négy elismeréssel, köztük a kiállítás nagydíjával jutalmazták. Ezzel elnyerte a 2010. év Legeredményesebb Női Felalálója és a Felalálók Egyesülete Kulturális Találmányok Nagykövete címet is. További kiemelkedő alkotása a „Mamika madárkái” című verseskötet, melyben unokáinak foglalta össze ars poeticá-

ját és adott számukra szellemi útravalót.

2016 júniusában a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola jubileumi ünnepségsorozatának vendégeként „Képbe foglalt imádság” című kiállításával, interaktív művészettörténeti előadásával hozzájárult az intézmény pedagógiai munkájához, a gyermekek érzelmi, esztétikai neveléséhez.

2016 júniusa óta tekinthető meg a gyomaendrődi Körös Látogatóközpontban a Dr. Latorcai-Ujházi Aranka és Professor Dr. Latorcai János által Gyomaendrőd városának felajánlott közel 600 darabból álló - mára több, mint ezer darabot számláló - játékbaba gyűjtemény, mely 2018-ban került felvételre a Gyomaendrődi Települési Értéktár értékei közé.

Latorcai-Ujházi Aranka boldog, többgenerációs családban nőtt fel. Kislány korától fogva rajongott a szüleitől kapott babákért, akikre játszótársakként tekintett. Évek múltával maga is felfigyelt egy-két tetszetősebb, értékesebb babára, kereste a hirdetések, hagyatékokból, más gyűjtőktől, aukciókon is vásárolt játékokat. Az általa beszerzett babák hozzáértő kezei között születtek újra, szépültek meg: fürdette őket, haját vágott, szárított, tisztította cipőiket, öltöztetüket. Restaurálta, javította, a ruházathoz illő apró kiegészítővel tette még érdekesebbé gyűjteménye darabjait. A hosszú évek során gondosan összeállított különleges és rendkívül értékes gyűjteményét 2016-ban ajánlotta fel szülővárosára - Gyomaendrőd - számára.

Az adományozó hitvallása, hogy a babákkal végzett játéktevékenységeken, szerepjátékokon keresztül a gyermekek megtanulhatják a gondoskodást, a szeretetet, mely elősegítheti a felelős családi életre való felkészülést, a gyermekek és a szülei közötti kötelek szorosabbra fűzését. A múzeumban található baba-gyűjtemény talán azért is nevezhető egyedülállóknak, mert a gyermekek az egyes darabokat nem csupán megtekinthetik, hanem kézbe foghatják, játszhatnak is velük.

Dr. Latorcai-Ujházi Aranka kedves, magával ragadó személyisége, kreativitása, páratlan akaraterije nem ismer lehetetlent. Elképzeléseit csodálatra méltó lelkesedéssel, hittel, fáradhatatlan munkavégzéssel, támogatók felkutatásával valósítja meg.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testület Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Gyomaendrődi Egyesülete részére Gyomaendrődért díjat adományozott. A díjat átvette: Gugolya Jánosné.

A Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Gyomaendrődi Egyesülete 1990. július 25-én alakult közhasznú szervezet. Gyomaendrőd legnagyobb civil szervezete jelenleg 307 taggal működik. Az egyesület megalakulása óta tagja a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségének. Az alapszabályban meghatározott cél szerint Gyomaendrődön és vonzáskörzetében végzik munkájukat. Feladatuk a mozgásukban korlátozott, fogyatékos, sérült emberek érdekképviselete segítése, összefogása. Tájékoztatják tagjaikat az őket megillető támogatásokról, segítenek a nyomtatványok kitöltésében, az ügyintézésben. Az elmúlt 30 évben 572 fő részére lakás akadálymentesítési támogatás, 312 fő súlyos fogyatékosági támogatás, 130 fő részére egyszeri szociális segély, 53 fő részére gyógy-

szertámogatás, 440 fő részére méltányossági nyugdíjmelés, 360 fő részére gépkocsi szerzési illetve átalakítási támogatás megszerzésében segítettek. Segédeszközöket kölcsönöznek tagjaiknak például kerekesszéket, járókeretet, támbotot. Az egyesületnek közösségépítő szerepe is van. A tagság egyre idősödik, sok a magányos idős tag. Rendezvényeikkel tesznek az elmagányosodás ellen. Minden hónap első szerdáján van összejövetel, ahol meghallgatnak valamilyen érdekes előadást például háztartási balesetek, védekezés a csalók házalók ellen, majd kötetlen beszélgetés, szalonnasütés, bográcsozás folyik. Évente megrendezik a Mozgáskorlátozottak Gyomaendrődi Napját. Ide meghívják a velük partner civil szervezetek képviselőit, tagjaik családtagjait, barátait. Segédeszköz bemutatót rendeznek, az egészséges emberek is kipróbálhatják ezeket, ezzel is segítik a sérült emberek egészségesek általi elfogadását. Ezen a rendezvényen olyan sérültek is részt vehetnek, akik nem tagjai az egyesületnek. Minden évben beneveznek a kihívás napjára, ahol 30-40 tag gyógytornázik gyógytornász vezetésével. Karitatív tevékenységet is végeznek. Jó állapotú használt ruhát gyűjtenek, ebből válogathatnak az egyesület tagjai.

Minden évben rendeznek jótékonyági futást, sétát, ahol 1 kg tartós élelmiszer a nevezési díj. Az összegyűlt élelmiszert az egyesület még kiegészíti, így évente 25-30 fő rászoruló tag kap élelmiszer csomagot. A már hagyománnyá váló disznóvágás során is a rászoruló tagokat támogatják.

Tiszteletünk és megbecsülésünk jeléül Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Dr. Erdész Ádám részére Gyomaendrődért Elismerést adományozott.

Dr. Erdész Ádám 1956. december 31-én született Mezőberényben, ahol általános és középiskolai tanulmányait folytatta. 1980-ban végzett az ELTE BTK történelem-könyvtár szakán. 1980 szeptemberétől lett a Békés Megyei Levéltár munkatársa. 1994-től igazgató-helyettes, majd 2005 óta igazgatója az intézménynek. Az ELTE BTK-n egyetemi doktori címet, 1997-ben PhD tudományos minősítést szerzett. Kutatási területe a XIX-XX. századi magyar gazdaság- és társadalomtörténet, nyomdászattörténet. Kutatói és intézményvezetői munkája mellett részt vesz a szakmai szervezetek, bizottságok munkájában, a Bárka című folyóirat munkatársa. Számos konferencián és ünnepségen szerepelt előadóként. Írásai a helyi és megyei lapok mellett szakfolyóiratokban és rangos szakmai kiadványokban jelentek meg. Munkásságát számos díjjal ismerték el: Bárka-díj (2000), Pauler Gyula-díj (2010), Gyula Kiváló Polgára (2012), Békés Megyeéért (2014), Mezőberény Díszpolgára (2015), Pro Archivum Nationali díj (2016).

Gyomaendrődhez több évtizedes kapcsolat fűzi. Egyik fő kutatási területe a Kner család és nyomdájuk története. A Kner ünnepségeknek aktív közreműködője volt, jubileumi kiállításokat nyitott meg a Kner Múzeumban és több publikációja látott napvilágot a Gyomai Kner Nyomdában. Szerzője, társszerzője volt a Hairman György, Kner Erzsébet, Kner Albert és Kner Endre monográfiáknak és a 2007-es, Egy nyomdaműhely titkaiból című kiadványnak.

Szaklapokban, levéltári kiadványokban és emlékkötetekben további Kner vonatkozású tanulmányai jelentek meg. 2017-ben önálló, gyűjteményes kötetbe kerültek írásai, A Kner család és más történetek címmel, amelynek a Határ Győző Városi Könyvtárban tartott könyvbemutatóját nagy érdeklődés kísérte.

Dr. Erdész Ádám derűs egyénisége magas szintű, példaértékű segítőszándékkal és kiváló előadói készséggel párosul. Számos alkalommal adott szakszerű, önzetlen segítséget, ha a településünk múltjával kapcsolatban adatokra, információkra volt szükség – akár Gyoma, akár Endrőd történetéről. Például: egy-egy épület, vagy a Hősök útján álló hársfák múltjáról, vagy értéktári ajánló készítéséről, bátran fordulhattunk hozzá. A helytörténettel foglalkozók és a levéltári foglalkozások diákrésztvevői sok segítséget, útmutatást kaptak tőle.

Levéltári előadásokat, kiállításokat szervezett és hozott el Gyomaendrődre, melyek a Szent Antal Népházban és a Határ Győző Városi Könyvtárban kerültek megrendezésre. Városunkban több alkalommal volt a nemzeti ünnepségek szónoka, rendezvényeken változatos témákban tartott előadást. Legutóbb a városi könyvtárban a Mata János Kner Imre kapcsolatát bemutató kiállítás megnyitóján hallhattuk előadását.

A Gyoma 300 ünnepségsorozat kapcsán a legtöbb segítséget ő nyújtotta: a roll up kiállítás anyagához, a nyitóünnepséghez, majd a Wodiáner tér avatásához. Ötleteivel, javaslataival segítette a szervező munkát, támogatta a programsorozat sikeres megvalósítását. Fontos kiemelni, hogy Dr. Erdész Ádám rendkívül szerény ember, mindig az adott ügy érdekeit képviseli, előtérbe helyezve az Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltárát.

Dr. Erdész Ádám az évek során jó kapcsolatot alakított ki Gyomaendrőd egykori és mai vezetőivel, intézményeinek munkatársaival és a helytörténet iránt érdeklődő személyekkel.

Különösen szoros és aktív a kapcsolata a Határ Győző Városi Könyvtárral. Sokat tett a város múltjának feltárásáért, a helyi értékek megismertetéséért. Ezzel támogatta Gyomaendrőd kultúrájának fejlesztését, jó hírvének erősítését. Példaértékű a Kner család életének és munkásságának el- és megismerése érdekében kifejtett tevékenysége.

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Orovecz József részére Gyomaendrődért Elismerést adományozott.

Orovecz József Gyomán született 1948-ban. Az általános iskola felső tagozatát az egykori fiúiskolában végezte. Testnevelő tanára Dombos László volt, aki minden olyan versenyen indította, ahol Orovecz József kamatoztathatta gyorsaságát, ügyességét, kitartását.

Szegeden a Radnóti Miklós Szakközépiskolai fociválogatottal szép sikereket ért el az országos középiskolai bajnokságban, ahol mindig büszkén hangoztatta gyomai származását. Egyéb sportversenyeken is eredményesen vett részt.

Szegeden volt katona és a Szegedi Dózsa FC-vel NB III-as bajnok lett. A hadsereg bajnokságban is sikeresen versenyzett.

1969-ben igazolt az Endrődi Spartacushoz. Meghatározó játékos lett a csapatnak. Az akkor Megye II. osztályból feljutó csapattal a bajnokság végéig szoros küzdelmet vívtak a Gyomai

TK-val az NB III-ba való feljutásért. Az utolsó mérkőzésen döntött el, hogy a Gyomai TK lett a bajnok.

A következő évtől a Szarvasi Spartacus csapatában játszott 1980-ig. Aktív labdarúgó pályafutásának befejezése után játékvezető lett. A játékvezető testület edzőtáborát Gyomán majd Gyomaendrődön volt, ahol több hírverő mérkőzést játszott, vezetett.

1986-ban Országos kerettag, NB-I-ben partjelző, 1994-ben Gyomaendrőd felmért focicsapatának edzője lett. 1995-2002 között az ifjúsági csapat edzője volt. Közben majd később is számtalan gyomaendrődi futball

mérkőzésen volt játékvezető.

A gyomaendrődi sportmérkőzéseknek rendszeres látogatója. Több mint 60 éve a sportélet aktív tagja. Sporttevékenységéért több elismerést kapott:

1978-ban a Szövetkezetek Sportjáért, 1980-ban a Moszkvai Olimpiai jutalom utazás, 2002 és 2008-ban Szarvas Város Sportjáért, 2019-ben MLSZ elismerés a labdarúgásban eltöltött 60 éves tevékenységéért.

Orovecz József sport pályafutása példaértékű.

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény ajánlását követve Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete is létrehozta a települési értéktárat és települési értéktár albizottságot. Az albizottság feladatai közé tartozik a településen fellelhető nemzeti értékek azonosításának szervezése, ezek adatait tartalmazó gyűjtemény létrehozása, valamint az értékek megyei értéktárba történő megküldése.

A helyi értéktár albizottság kezdeményezte, hogy az önkormányzat elismerő oklevéllel tisztelje meg azokat a személyeket és közösségeket, akik azoknak a helyi értékeknek a gondozói, amelyek jelenleg, illetve, hagyományteremtő céllal, a jövőben helyi érték-ké kerültek nyilvánításra.

Agrár-és élelmiszergazdaság kategóriában

Dr Tóth Elek szilvanemesítő munkássága

Tóth Elek 1911. április 6-án született Endrődön. Édesapja Tóth János kertész, aki a Népliget létrehozója, gondozója volt. Az endrődi elemi iskola, a Bajai Magyar Királyi Kertészképző Iskola, és a Felsőfokú Szőlő-és Borászat Tanfolyam elvégzése után 1937-től több hazai cégnél dolgozott, majd 1940-ben tanulmányútra indult Németországba. Hazaérkezése után 1941-ben a Kertészeti Akadémián kapott állást, majd Mohácsy Mátyás professzor mellett tanársegédként oktatott.

Tóth Elek kutatói és oktatói munkája a Szőlészeti Főiskolához kötődött, ahol adjunktusként dolgozott. 1957-ben a Kertészeti Kutatóintézet budapesti osztályának tudományos munkatársa lett, ahol témaköre a szilvatermesztés és nemesítés volt. 1970-ben védte meg doktori disszertációját, mely a szilvafajták öntermékenyülését vizsgálta. Számtalan publikációja jelent meg és több könyvnek szerkesztője, társszerzője.

Dr. Tóth Elek 1973-ban a Ceglédi Gyümölcskutató Intézet munkatársa lett, ahol közel húsz éve át dolgozott. Nevéhez kötődő államilag minősített szilvafajták: Besztercei Bt. 1, Besztercei Bt. 2, Stanley, Ruth Gerstetter, Montfort, Tureu gras, Bluefre, President, Utility.

2002. február 9-én hunyt el. Szülővárosában, tudományos munkásságának elismeréseként, 2012. április 6-án emléktáblát avattak a Szent Antal Népház falán.

Az elismerő oklevelet Tóth Elek leszármazottja, Varga Ferenc-né felterjesztő vette át.

Endrődi káposztáslepény

Endrőd gazdag gasztronómiai hagyományának egyik fontos étele az endrődi káposztáslepény. Endrődön ez a kelt tészta volt a legnépszerűbb. Főleg tartalmas egytálételek (tartalmas levesek) után fogyasztották, illetve megjelent az ünnepi étrendben is. A káposztás lepény könnyű kalácstésztából ké-

szül, melyet kelesztés után kisebb kupacokba adagolnak, majd tovább kelesztik. A megkelt tésztákat kör alakúra nyújtják, fél oldalát párolt, ízesített káposztával töltik meg és félbehajtják. A káposzta töltelék Endrődön két ízesítéssel készül: sóval, cukorral és borssal vagy sóval, borssal. Az endrődi és innen származó emberek emblematisz sűteménye. Népszerűségét mutatja, hogy minden helyi család ismeri és sűti, vagy korábban sűtötte.

Az elismerő oklevelet **Molnár Borbála, a felterjesztő Barátság Klub vezetője** vette át.

Körösi halászlé Tímár János módra

Gyomán és Endrődön népszerű volt a halételek fogyasztása, sokan készítettek otthon halételeket. Aki pedig nem akart a halfőzessel bajlódni, az mindig ehett egy jellegzetes, körösi halászlévet az igen kedvelt Halászkertben. Ennek a halászlének az elkészítési módja, ízesítése Tímár János vendéglátó-ipari szakember nevéhez fűződik.

A Tímár János receptje szerint készült körösi halászlé népszerű és kedvelt étel a mai napig. Gyomaendrőd egyik emblematisz étel, mint helyi gasztronómiai érték jelentős turisztikai vonzerőt képvisel.

Az elismerő oklevelet **Tímár Jánosné** vette át.

Természeti környezet kategóriában

Kérészvirágzás a Körösökön

A kérész (*Palingenia longicauda*) hazánkban, nagy tömegben már csak a Tiszában és mellékfolyóiban él. Mind a Tisza, mind a Körös ökológiai rendszerének fontos kulcsfaja. Magyarországon 1993 óta védett, ez az élőhelyére és minden alakjára kiterjed. A kérészek három évig tartó egyedfejlődésük során 20-szor vedlenek. Az utolsó vedlés után, a szaporodásra és repülésre alkalmassá vált hím és nőstény egyedek találkozására, a nőstény köré gyűlt hímek virágra emlékeztető alakzata a kérészvirágzás.

Az elő-és utórajzás alkalmával csak néhány száz, illetve néhány tucat állattal találkozhatunk. A leglátványosabb főrajzás során milliónyian repülnek a víz felett.

A Körös folyón június elején-közepén látható a kérészvirágzás, legjobban a vasúti és közúti hidak közötti területen figyelhető meg. A rajzás körülbelül három órán át tart, 18-21 óra között látható. Sir David Attenborough egyetlen magyarországi forgatása alkalmával közel két hetet tartózkodott Gyomaendrődön, és Szentpéteri L. József biológus, valamint a BBC televíziós társaság munkatársaival a Hármas-Körösön tanulmányozta a jelenséget.

Az elismerő oklevelet **Toldi Balázs** polgármester vette át.

Turizmus, vendéglátás kategóriában

Gyomaendrődi Nemzetközi Halfőző Verseny

1998. augusztus 21-én rendezték meg első alkalommal Gyomaendrődön a Nemzetközi Halfőző Versenyt. A régi piacteret (mai Kner teret) ellepték a bográcsok, a főzők és az érdeklődők. Tímár János vendéglős szakértelmének, széles ismeretségi körének és kapcsolati tőkájének köszönhetően a halfőző verseny hazai és nemzetközi érdeklődést keltett, a versenyekre több országból érkeztek, valóban nemzetközi volt. A profik és az amatőrök három kategóriában: dunai, tiszai-körösi típusú halászlé és vegyes halételek készítésében mérték össze tudásukat. A testvérvárosi kapcsolatok ápolásában is fontos szerepet töltött be, kedvelt rendezvény volt. A halfőző verseny 2002-ben került át az endrődi Népligetbe, része lett a Szent István napi programnak. A rendezvény kulturális programokkal egészült ki, és továbbvitte az első szervezők színvonalas munkáját. Az évek során sok szervezője, több helyszíne is volt a versenynek.

A Gyomaendrődi Nemzetközi Halfőző Versenyt városunk önkormányzata nagyrendezvényként tartja meg minden évben, hogy a gasztrokultúra megőrzésével színesítse Gyomaendrőd kulturális életét és növelje a város turisztikai vonzerjét.

Az elismerő oklevelet **Toldi Balázs** polgármester vette át.

Önkormányzatunk, a több évtizeden át, a közszolgálatában végzett tevékenység előtti tisztelgéssel, kíván megemlékezni azokról, akik az egészségügyben, oktatásban, szociális ellátásban és a közszolgálatban eltöltött hosszú idő után az elmúlt egy évben aktív pályafutásukat befejezték és nyugállományba vonultak.

A következők vették át a polgármester úrtól a köszönet jelképét:

Pedagógusok és oktatásügyben dolgozók

Orbán Józsefné
Gálné Juhas Éva
Fekécs Éva
Gellai Ernő Elekné
Cserenyecz Lajos Józsefné

Szociális dolgozók

Roncsek Gabriella
Tóth Imre
Szmola Zoltán
Sócó Mihályné
Uhrin Katalin

Kiss Jánosné
Nagy Lajos

Közművelődés

Molnár Borbála
Blaskó János

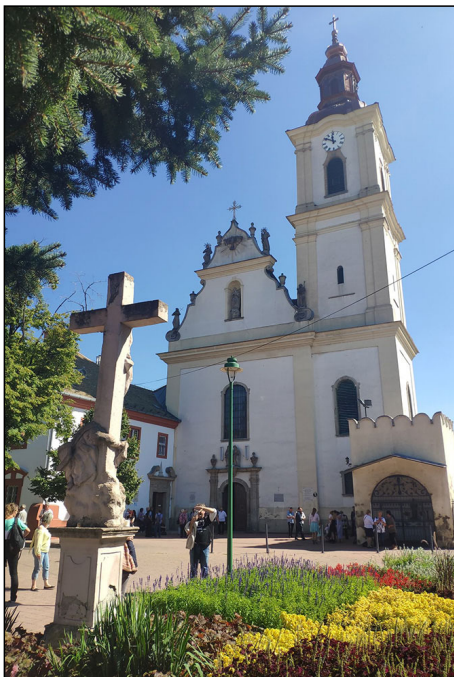
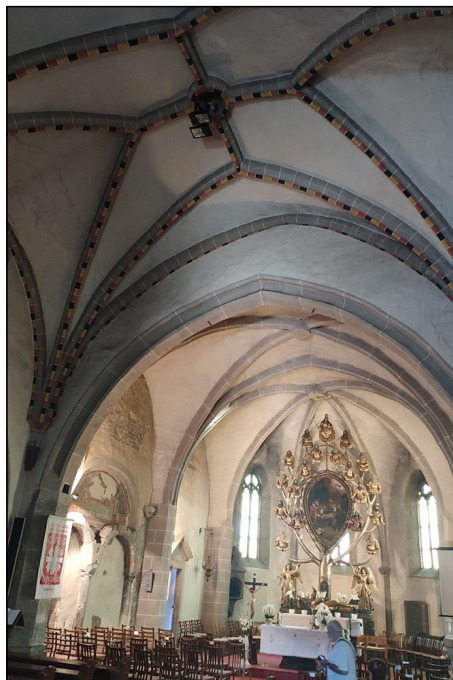
Az ünnepség a Szózat közös eléneklésével ért véget.

Katolikus oldal

ZARÁNDOKLATON VOLTUNK GYÖNGYÖSÖN ÉS GYÖNGYÖSPATÁN

Lelkileg rendkívül gazdag élményben volt részünk szeptember 5-én, akik elmehettünk a Heves megyei zarándoklatra.

Hamar megtelt az 50 fős busz, ami Gyomaendrőről indult reggel 6 órakor. Dél előtt tíz órakor szentmisén vehettünk részt a több mint 600 éves Gyöngyösi Alsóvárosi Ferences Templomban, a Fájdalmas Szűzanya kegyoltáránál. Sokan „elhoztuk kéréseinket” és kértük az ima meghallgatást Égi Édesanyunktól. A Templom megtekintése és az ebédet követően megnéztük Magyarország második leggazdagabb egyházi gyűjteményét, a gyöngyösi Szent Bertalan plébániatemplom kincstárát a Szent Korona Házban, ahol 1806 és 1809 között három alkalommal is őrizték a magyar Szent Koronát. A kincstárban, a kedves idegenvezetőnek köszönhetően nemcsak nagy művészi értékű ötvöstárgyakat, kelyheket, talpas keresztek, ereklyetartókat, hanem képeket, könyveket és szebbnél szebb miseruhákat és szobrokat is láthattunk. Majd a Fő téren átsétáltunk a barokk Szent Bertalan Plébániatemplomba. Ilyen gyönyörűséget már régen láttunk. Az 1917-es tűzvész után szépen felújított freskók, a szószék, a szobrok, a főoltár ... és a Jézus szobor csodája, amit a sekrestyés elmondásából hallottunk, amint egy hitetlen és káromkodós asszony megtéréséről beszélt. Innen mentünk át Gyöngyöspatára, a Kisboldogasszony római katolikus plébániatemplomba, ahol a XV. századi gótikus szentélyében Magyarországon egyedülálló témájú és szépségű faragott, barokk főoltár – a Jézus családfáját ábrázoló Jessze-fa motívumú oltárt tekintettük meg. Ez megint lenyűgöző volt számunkra. Hogy az olvasó is el tudja képzelni, az oltáron fekvő Jessze életnagyságú törzséből fa sarjad, ágain bibliai királyok próféták (köztük Salamon és Dávid) dús aranyozású, festett szobrai fölött koronás

Mária trónol, karján a kiseddel. A fa törzsén iratszalogok kigyóznak az Énekek Énekéből vett idézetekkel, az ágakon még két szőlőlével is díszleg. Itt Gábor atyával közösen elimádkoztuk a Mária Litániát, és Jakus Tamás kántorunk Mária énekeit és gyönyörű szép orgona játékát hallgattuk meg. A nap végére kellemesen elfáradtunk, de lelkileg feltöltődve érkezünk haza.

Köszönjük Jakus Tamás kántor úr és Czank Gábor plébános úr szervezői munkáját, és a pályázat nyújtotta lehetőséget.

A zarándokok nevében: Ungvályi János

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BÉKÉS MEGYEI FEJEK 1929.

Csernus Mihály

apátplébános

1888-ban született Csanádapácán. Iskolai tanulmányait Nagyváradon végezte, 1911-ben szentelték pappá Kolozsváron. Mint káplán Endrődön, Szilágysomlyón, Orosházán, Gyulán és Debrecenben működött, 1916-ban megalapította dr. Bernolák Nándor miniszterrel a Zita hadiárvaházat, 1920-tól 1922-ig nemzetgyűlési képviselő volt. 1924-ig endrődi plébános, 1924-ben pedig apátplébánossá nevezték ki. A háború alatt katonai kórházakban teljesített szolgálatot. A kommun alatt letartóztatták és a bevonuló románok szabadították ki fogságából. Kitűnő egyházi zenész és zeneszerző. Számos fővárosi és debreceni napilap munkatársa. Nagy érdemei vannak a római katolikus iskolák fejlesztése körül és ma már 27 tanító működik a vezetése alatt álló iskolákban. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának, az iskolán kívüli népoktatási bizottság elnöke, a Vöröskereszt helyi alakulatának elnöke, a katolikus legényegylet díszelnöke, a magyarországi katolikus férfiak szentkorona szövetségének választmányi tagja, a testnevelési bizottság tagja, az endrőd-gyomai takarékpénztár elnöke.

Fénykép
nem érkezett be.

Kovács István

községi bíró

1867-ben született Endrődön. Középiskoláit Nagyváradon, Gyulán és Szarvason végezte. A bolsevizmus alatt menekülnie kellett, gazdasági felszerelését és állatállományát elrabolták a kommunisták. Tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának és a Békésvármegyei Gazdasági Egyesületnek, a Kereskedelmi Részvénytársaság tanácselnöke.

Moldvay Lajos

számügyi közigazgatási jegyző

1863-ban született Hódmezővásárhelyen. Középiskoláit Hódmezővásárhelyen végezte, azután jegyzői vizsgát tett és pályafutását Gyomán kezdte mint községi írnok, 1895 óta pedig Endrőd község közigazgatási és számügyi jegyzője. Az Endrőd-ről kivonuló románok a község háza kirablása közben súlyosan inzultáltak. Akaszinó volt jegyzője, iparhatósági biztos, a katolikus polgári társulatnak 33 év óta jegyzője, az iparossegélyező bizottság elnöke és az iparostanonciskola felügyelőbizottságának tagja.

Önkormányzati

h í r e k

2020. augusztus 27-én megtartott, soron következő testületi ülésen az alábbi döntések születtek Gyomaendrődön:

A köztemetők és temetkezés rendjét szabályozó önkormányzati rendelet felülvizsgálata

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 20 évvel ezelőtt alkotta meg a köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló rendeletét. Azon kívül, hogy a rendeleten az idő múlása is nyomot hagyott, nem kompatibilis már több magasabb szintű jogszabállyal sem, így bizonyos pontokon feloldhatatlan jogellenes helyzetet teremt. Ezért vált szükségessé egy új, korszerű rendelet megalkotása. Fontos, hogy a temető üzemeltetése, sírhely gazdálkodása és a megváltás szabályai, a temetőgazdálkodással és fejlesztéssel kapcsolatos üzemeltetői feladatok, az általános és elvárható magatartási szabályok átgondoltak és betarthatók legyenek. Az üzemeltetővel az egyeztetés megtörtént, ahol a normaszöveg pontosítása mellett több fontos alapkérdés is tisztázódott. Megállapításra került, hogy a köztemetők infrastrukturális fejlesztési koncepcióját és sírhely gazdálkodási tervét el kell készíteni. Pontos nyilvántartással el kell érni a sírhely újraváltási díjak beszedését, illetve a már lezárható parcellák esetében a 25 éves nyugvási idő kezdetének lehetővé tételét. A középtávú fejlesztés keretében gondoskodni szeretnénk a köztemetők körbekerítéséről, korszerű illemhelyek létrehozásáról, közlekedési és egyéb kommunális feltételek javításáról (vízellátás, hulladékgyűjtés, stb.) hűtőberendezések beszerzése, gépjármű behajtást szabályozó műszaki berendezések beállítása, illetve a temetés alatt a gépjármű forgalom kitiltása.

A Képviselő-testület elfogadta a köztemetők rendjét szabályozó rendelet megalkotását szolgáló előterjesztést.

Parkoló építés többletforrás igény

A Képviselő-testület 2020. évi költségvetésébe beépítette az új és parkoló építését 8. 372 millió Ft-tal. A közbeszerzési eljárás 2020. július 31-én megindításra került és az ajánlatok bontása augusztus 11-én megtörtént. Az ajánlattétel során a meghívott 5 gazdasági társaságból 3 nyújtott be pályázatot és a legalacsonyabb összegű ajánlat nettó 10. 450. 966 Ft lett, így a rendelkezésre álló összeg nem elegendő. A többletforrás igény nettó 2. 078. 441 Ft, melyet a megfelelő kivitelezés érdekében a Képviselő-testület megszavazott.

Beszámoló az önkormányzat és intézményei 2020. első féléves gazdálkodásának alakulásáról

Városunk Képviselő-testülete februárban fogadta el Gyomaendrőd város 2020. évre szóló költségvetését. Jelen előterjesztésből megállapítható, hogy úgy a bevételi, mint kiadási oldalon időarányos a teljesítés, mely vonatkozik az Önkormányzat intézményeire is. A Képviselő-testület a döntési javaslatnak megfelelően elfogadta az Önkormányzat és intézményei 2020. első féléves gazdálkodásának alakulását bemutató beszámolót.

Tájékoztató a zöldterület karbantartás jelenlegi szabályozásáról.

Településünk megítélésére negatív hatást gyakorolnak azok az ingatlanok, valamint az ingatlan és az úttest közötti gondozatlan füves területek, amelyek karbantartását az ingatlan használója, kezelője elmulasztja. Ezért, mindenképpen arra kell törekedni a Képviselő-testületnek a rendeletek megalkotásával és annak betartatásával, hogy az ingatlan használók, vagy tulajdonosok ne kövessenek el jogsértést. A gondozatlan zöldterületek szabályozására három féle megoldás lehetséges:

1. A gondozatlan területek rendbetételére erre szakosodott vállalkozó igénybevétele, majd a költség továbbszámlázása az ingatlan tulajdonosára
2. Tervezet készítése a közfoglalkoztatási program zöldfelület karbantartási tevékenységének módosítására
3. Költség alapon az önkormányzati költségvetés terhére történjen a zöldfelület karbantartása.

A Képviselő-testület felkérte Pap-Szabó Katalin jegyzőt mind a három változat kidolgozására és beterjesztésére a zöldterület karbantartásával kapcsolatban.

Tájékoztató a közművelődési intézményekben foglalkoztattak közalkalmazotti jogviszonyának alakulásáról

Az Országgyűlés az állami és az önkormányzati közszolgáltatások hatékonyabb ellátása érdekében, valamint az anyagi elismerések elősegítésére, a közszolgáltatás kiszélesítésére módosította az erre vonatkozó törvényt. A törvény értelmében, a kulturális intézményekben 2020. november 1-jei hatállyal a munkavállalók közalkalmazotti jogviszonya 2012. évi I. törvény szerinti munkaviszonnyá alakul. A törvény hatálya kiterjed a Határ Győző Városi Könyvtár, a Kállai Ferenc Művelődési Központ, valamint a Szent Antal Népház és Művelődési Ház személyi állományára. Városunk Polgármestere augusztus 11-én és 12-én átadta ajánlatát (a munkaszerződés elemeire vonatkozóan) az érintett intézmények vezetőinek. A megtett ajánlat megfelel a törvényben foglalt feltételeknek. A továbbfoglalkoztatásra irányuló munkaszerződéseket 2020. október 31-éig kell megkötöni. A jogviszony átalakulása nem szakítja meg a közalkalmazotti jogviszonnyal kapcsolatos igények elévülését, nem érinti a jogviszony időtartamát, a munkaidő mértékét, a vezetői megbízásokat, illetve az átalakulást követő öt évben a végkielégítésre és jubileumi jutalomra vonatkozó szabályokat sem.

A Képviselő-testület a döntési javaslattal egyetértve tudomásul vette a tájékoztatót.

Gyomaendrőd Liget Fürdő Nonprofit KFT. 2020. első félévi beszámolója

A Liget Fürdő is elkészítette és benyújtotta beszámolóját 2020. június 30-ig terjedő időszakra.

A Felügyelő Bizottság a veszélyhelyzet ideje alatt több alkalommal is ülésezett és tárgyalta a kialakult helyzet miatti teendőket. A társaság 1-6 hónapra kimutatott eredménye -5.060 e.Ft, az egy évvel korábbi -6. 090 e Ft-tal szemben.

A járványügyi helyzet jelentős károkat okozott, hiszen az árbevétel az előző év hasonló időszakában képződött, összes árbevétel 34%-a teljesült. Az elmaradás a fürdőbelépőknel és gyógyászati árbevételnél a legnagyobb. A beszámoló megállapítja, hogy a fürdő zavartalan működtetéséhez az év hátralévő részében előreláthatóan legalább 22-25 millió forint plusz támogatásra lesz szükség.

A Képviselő-testület elfogadta a Liget Fürdő beszámolóját.

Tájékoztató a többletforrás igénylések állásáról

2019. évben Gyomaendrőd Város Önkormányzata többletforrást biztosított a pályázatok megvalósítása érdekében. A Kormányrendelet alapján azonban lehetőség volt az egyes projektek költség-növekményének támogatására bizonyos feltételeknek megfelelően és azt alátámasztva.

Projekt címe	Szükséges többletforrás	Többletforrás 15%-os korlátig	Megítelt többletforrás
Belvízrendezés Gyomaendrődön a Kodály Zoltán-Híd fő utca között	18.892.745 Ft	10496. 000 Ft	10.496. 000 Ft

Közlekedésbiztonsági kerékpárút építése Gyomaendrődön a Kodály Zoltán utca és a Hídő utca között, valamint kerékpáros nyomvonal kialakítása a Selyem úton	30.101.184 Ft	16.000.000 Ft	16.000.000 Ft
Piackorszerűsítés Gyomaendrődön-helyi gazdaságfejlesztési megoldás	14.364.467 Ft	8.804.268 Ft	8.804.268 Ft

Az óvodai szolgáltatás minőségének fejlesztése Gyomaendrődön a Csemetekert óvoda feladat ellátási helyén	16.387.967 Ft	6.750.000 Ft	6.750.000 Ft
Gyomaendrőd Kis Bálint Általános Iskola Fő úti telephelyének komplex energetikai korszerűsítése	4.013.788 Ft	4.013.788 Ft	3.761.029 FT
Gyomai háziorvosi rendelő energetikai korszerűsítése	2.651.835 Ft	2.651.835 Ft	Az elbírálás folyamatban van
Gyomaendrőd gyomai városrész központjának rehabilitációja	1.184.864 Ft	1.184.864 Ft	Az elbírálás folyamatban van
Összesen	87.596.850 Ft	49.907.773 Ft	45.811.315 Ft

Forgalomtechnikai változások

Az utóbbi időben több, forgalmi rend változással kapcsolatos igény merült fel, mely részben lakossági irányból, másrészt pedig üzemeltetői irányból érkezett.

1. Tánics Mihály utca lakói kérték a fekvőrendőr kialakítását. A Képviselő-testület a Városüzemeltetési Bizottság javaslatát figyelembe véve elutasította a kérelmet, annak hatástalanságára hivatkozva. Az előterjesztéssel kapcsolatban azonban érkezett képviselői módosító indítvány, amely indokolva kérte a „forgalomlassító borda” helyett, a 30-as tábla kihelyezését az útszakaszra. Ennek indoka, hogy egy játszótér helyezkedik el az utca egyik oldalán, illetve a rossz járda viszonyok miatt a gyalogos forgalom nagy része is átterelődött a kövesútra, amely viszonylag nagy forgalmat bonyolít le. A Képviselő-testület 9 igen és kettő nem szavazattal elfogadta a módosító indítványt.
2. Az üzemeltető irányából érkezett felvetés a Szabadság téri burkolat minőségének megóvása érdekében, hogy 2 db. „Mezőgazdasági vontatóval behajtani tilos!” táblát helyezhessen ki, „Kivéve célforgalom” táblával feloldva a zöldterület kezelő gépek számára. A Képviselő-testület megszüavazta az előterjesztést.
3. Lakossági kérés érkezett az Ifjúsági lakótelep Kántorkert sor lakó-pihenő övezetű alakításával kapcsolatban. A módosítási igény szerint a Kántorkert sor teljes szakaszát, ezáltal az Ifjúsági lakótelepet is szeretnék lakó-pihenő övezetű nyilvánítani.

A Képviselő-testület megtárgyalta és elfogadta a döntési javaslatnak megfelelően az előterjesztést, mely szerint 2 db tábla kerül majd kihelyezésre.

Lehóczkiné Timár Irén
Alpolgármester

SPORT

Váratlan edzőcsere a felkészülés finisében

Váratlanul lemondott posztjáról július 22-én a bajnokságra való felkészülés utolsó heteiben Kocsis Zsolt a Gyomaendrődi FC szakvezetője. Lemondásának valódi okát igazából senkivel nem osztotta meg, így csak találgatások keringenek a városban a távozását illetően. Öt évig irányította a helyi labdarúgókat, ez idő alatt ért el eredményeket és számos kudarc is fűződik a nevéhez. Mivel az egyesület a nyári tréningek derekánál tartott a vezetésnek lépni kellett, hogy ne legyen visszaesés a labdarúgók felkészítésében a bajnoki rajtig. A vezetőség már a lemondás másnapján kinevezte az új tréneret. A felnőtt csapat irányítását Kovács Gyulára (Koko) bízták, aki korábban már vezette a felnőtt csapatot és játékosként is hosszú időn át szolgálta az egyesületet, így tehát nem volt ismeretlen számára a közeg. Az új vezetőnek sikerült is mindjárt haza csábítani tapasztalt játékosokat, akik eddig nem akartak a gyomaendrődi csapatban játszani.

Öt hónapos szünet után, 2020. augusztus 15-én indultak újra a különböző szintű megyei labdarúgó bajnokságok. Az I. osztály elnéptelenedése miatt a létrehozott, az országban egyedülállóknak számító megyei kvalifikációs szakasz három csoportban 24 csapat részvételével indult el. Nagyon sokan kíváncsian várják, hogy ez az új szisztéma milyen eredményes lesz. A résztvevő csapatok nem ismeretlenek egymásnak, de mivel különböző osztályokból verődtek össze az erőviszonyokra előzetesen szinte lehetetlen jóslni.

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2020. 08. 15. Csanádapácai EFC - Gyomaendrődi FC 0 : 4
G.: Molnár T., Kun Cs.(2), Hanea M.

Az apácaiak keretében szokatlanul nagy volt a nyári mozgás, több kulcsembert is elveszítettek. A vendégek egy megfigyelt együttesrel és új edzővel vágtak neki az évnek. Az első félidő kiegyenlített játékot eredményezett, több rossz döntést hozott mindkét csapat, inkább csak az akarást lehetett dicsérni. A második félidőre már egy összeszedettebb vendégcsapat jött ki az öltözőből, sikerült a szünetben, a fejekben rendet rakni. A ritmusváltásnak köszönhetően az első húsz percben két gólt is sikerült szerezni, majd az utolsó tíz percben az elfáradó hazaiak mellett újabb két gólt lőttek a vendégek. A jelentősen átalakult hazai gárda, amíg bírta erővel, tartotta magát, de a második félidőben felőrlődött a melegben és ezt a vendégek gólokkal használták ki. Megérdemelt a vendégek ilyen arányú győzelme is.

2020. 08. 21. Gyomaendrődi FC - Okány KSK 7 : 2
G.: Molnár T., Kun Cs.(3), Egri K., Hanea M., Timár O.

Nagyon várta már a gyomaendrődi közönség, hogy újra bajnoki mérkőzést láthasson az Erzsébet ligeti sportpályán. A hazaiak az előző héten már letették a névjegyüket a bajnokságban, a vendégek pedig egy végig izgalmas mérkőzést játszottak otthon. Igen belekezdett a fiatal Körös parti gárda, az első negyedórát követően öt perc alatt három gólt is szereztek. A vendégeket nagyon megfogta ez a kezdés, úgy látszott el is dőlt a mérkőzés. A második félidőben sem változott a játék képe, a hazaiak számolatlanul alakították ki a helyzeteket, amelyből négy góllal is váltottak. A vendégek részéről mindkét félidőben jutott egy-egy szépítő találat, de ez csak az eredmény kozmetikázására volt jó. A mérkőzés elején a gyors hazai gólok sokkolták a vendégeket, amelyből a mérkőzés végéig nem sikerült igazából talpra állniuk, így súlyos vereség lett a vége.

Fülöp Zoltán

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Boldog Iskola

Iskolánk 2020. júniusában pályázatot nyújtott be, melyet az iskolák és az óvodák részére írt ki a „Jobb Veled a Világ Alapítvány”. Ezzel a Boldogságóra Programhoz lehetett csatlakozni.

A program célja, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve ötleteket, módszertani segítségeket nyújtson a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolások számára.

A hazai szakemberek által megalkotott projektben szeptember-től két osztály gyermekei és osztályfőnökei vesznek részt.

A Boldog Iskola minősítéssel járó oklevelet és szakmai csomagot 2020. augusztus végén vehetjük át Békéscsabán egy szakmai képzéssel egybekötött rendezvény keretében.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játéka, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőtté válás vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke

Kapcsolj ki! tábori élménybeszámoló

Az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány által kiírt sikeres pályázat révén a 2. napközis tábort 2020. július 6-10. között tartottuk iskolánkban 20 alsó tagozatos kisdíák részvételével.

A Kapcsolj ki! sport és egészségtudatos életmód tábor nagyszerű lehetőséget nyújtott a gyermekeknek, hogy jobban megismerjék magukat, s hogy hasznos gyakorlati ismereteket szerezzenek az egészséges táplálkozás, a mozgás és a lelki egészség területén.

Az első nap délelőttjén megtanultuk a napüdvözlő jógát, önismerteti játékok segítségével pedig mindenki elkészítette az Éntérképét. Délután zenés meditáción és hangfürdőn tanultunk relaxálni.

A második nap joggyakorlatai után az egészséges táplálkozásról hallhattunk előadást, majd zöldségpástétomokat és egészséges édességeket készítettünk. Igen nagy sikere volt a kölesből készült Raffaellonak és a cukkiniből varázsolt csokipudingnak. A délutáni zenés ellazulást sportjátékok zárták.

A tábor harmadik reggelén vicces, állatok ihlette jógapózokat tanultunk, majd hajókázáson vettünk részt a Hármas-Körösön. Jankulár Zsolt jóvoltából érdekes előadást hallhattunk és láttunk a folyó élővilágáról. Délután a szokásos zenés meditáció után számháborút játszottunk az Erzsébet ligetben, ahol még az sem vette kedvünket, hogy a legfőbb ellenségünk a szünyogok lettek.

Zenés, mozgásos relaxációval kezdtük a 4. napot, amit a Mozgáskotta és a Kölyökatlétika nyújtotta játékos sportélmények követtek. Délután nap- és vízfürdőzésben, vizes sportjátékokban volt részünk a Liget fürdőben.

Az utolsó napot gyógynövény ismerettel, gyógyteázással indítottuk, majd egy tartalmas délelőttöt tölthettünk el a Bárka Látogatóközpontban, ahol a Körösök szabályozását, élővilágát és a halászat történetét ismerhettük meg interaktív előadás keretében. Gyönyörű kavicsokat festettünk és horgásztunk a tóban is. Ebéd után végre birtokba vehettük a Pájer kemping és Strand csúszdáját és nagyon jól esett a kánikulában a Templom zugi holtág vizében lubickolni. Szép befejezése volt ez a tábor öt napjának!

Az itt szerzett élményeket nemcsak a szívünkben, hanem a táborzárás során megkapott oklevélben és éntérképben is megőrizzük, miszerint:

„Add a legjobb énedet, és gondolkodj pozitívan!”

„Éld át!” - Erzsébet-tábor a „Kisbálintban”

Napközis táboraink sorát egy kézműves foglalkozásokkal teli, művészeti tematikájú héttel zártuk. Úgy gondoljuk, hogy az unalom egyetlen percére sem költözött be hozzánk.

Hétfőn jégtörő, csapatépítő játékokkal indítottuk a napot, majd a délelőtt zsuporka medálok és kulcstartók készítésével telt. Ebéd után Patkós Erika mezőtúri fazekasmester vezetésével korongoztak és agyagoztak a gyerekek. Mindannyiunknak hatalmas élmény volt ez a foglalkozás. Csoda szép, egyedi bögrék, tálkák, edénykék készültek, és jó lett volna, ha ez a program sohasem ér véget. :) Köszönjük szépen Erika néninek és Ugor Emesének, hogy „házhoz hozta” nekünk ezt a nem mindennapi lehetőséget!

A keddi nap főszereplője a papír volt. Napindítóként megismerkedtünk a papír történetével, majd elsétáltunk Kovácsné Nagy Katika néniékhöz, és a műhelyükben magunk is kipróbáltuk, hogy hogyan készül a papír. Volt, aki nem elégedett meg a „natúr” végeredménnyel, és a kertben gyűjtött apró növényekkel, virágokkal díszítette kézműves papírját. Ez a programelem is élménydús volt, köszönjük Katika néninek és Karcsi bácsinak a lehetőséget!

S ha már papír és Gyoma, kézenfekvő volt, hogy ellátogassunk a Kner Nyomdaipari Múzeumba, és részt vegyünk egy Beinschróth Karcsi bácsi által vezetett időutazáson. Nyomatot készítettünk, kipróbáltuk a vágó és lyukasztó gépeket, egy kicsit belekóstolhattunk ebbe a mesterségbe is. Köszönjük szépen!

Szerdán a transzfer technikával ismerkedtünk meg mindenki készített magának egy névvel és egy számára szimpatikus mintával díszített tolltartót. Ez nem volt annyira könnyű feladat, mint amilyenek elsőre látszott, de jó mókáknak bizonyult.

Délután a Vidovszky Béla Városi Képtárba látogattunk el, ahol az állandó kiállítás mellett nagy örömmel fedeztük fel egy-két táborozó csemete alkotását is, ugyanis a nyáron megtekinthető a Kállai Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola képzőművész növendékeinek munkáiból összeállított kiállítás is. A kiállítás anyagának felfedezése után egy játékos feladatsorral mértük le, hogy ki mennyire volt figyelmes az alkotók és alkotások megismerésekor. A csütörtöki napot a Pájer Kemping és Strandon töltöttük. Megérkezésünk után pocaktöltő finomságokat készítettünk Pájer Sanyi bácsi koordinálásával. Sütöttünk kisbrióst, fahéjas banánt, lekváros kiflit és kürtöskét is. A Sanyi bácsi instrukciói és bemutatója alapján nem tűnt nehéznek a feladat, de a mi briósaink, kiflijeink és fahéjas süteijeink mégis kicsit viccesre sikerültek. A hangsúly azonban az ízeken volt, így végül minden finomság a pocakunkban landolt. Köszönjük szépen Sanyi bácsinak a vicces, de információgazdag előadást és foglalkozást! Ebéd előtt számháborúztunk, és felfedeztük a strand egyéb játéktereit is homokfociztunk, strandröplabdázunk és építettünk a homokos játszótéren is. Délután pedig a strandolás, fürdőzés és a csúszdázás volt a főszerep.

Péntek délelőtt a Szent Antal Népházba látogattunk el, ahol Szonda Pista bácsi bemutatta nekünk Cs. Nagy Lajos bácsi „Angyalszárnyon” című emlékkiállítását. A programot a kiállítás részét képező csengők és harangok megszólaltatásával zártuk.

Ezután Pista bácsi a gyapjúról és a nemezkesztés folyamatáról, történetéről mesélt nekünk, majd mi is dolgozhattunk ezzel az ősi alapanyaggal, és egy-egy nemezlabdát gyúrtunk. Köszönjük Pista bácsinak a jóhangulatú programot! A délelőttöt az endrődi játszótéren zártuk.

Délután egy rögtönzött kiállítás keretében értékeltük a hetet és vonultunk fel, hogy mi mindent készítettünk, alkottunk az elmúlt napokban. Az asztalokon sorakoztak a szebbnél szebb zsuporka medálok, a merített papírok, transzferált tolltartók, nyomtatott lapok, nemezlabdák, agyagedények melyek még kiegészítésre várnak. Megállapíthatjuk tehát, hogy termékeny és igazán vidám hetet zártunk, ahol a foglalkozások között komoly bunkerépítkezések is zajlottak.

Hálásan köszönjük minden Segítőnk munkáját, mellyel hozzájárultak a hét eredményes megvalósításához!

Kalandoztunk, táboroztunk Gyomaendrődön

Iskolánk, az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekéért Alapítvány által kiírt napközis táborok megszervezésére irányuló pályázaton sikeresen szerepelt, így három, más-más tematikájú tábor megszervezésére és lebonyolítására kaptunk lehetőséget. Az első tábor neve: Kalandozások Gyomaendrődön, június 29-én kezdődött, és július 3-án zárta kapuit. Mind a résztvevő gyermekek, mind pedig a szülők is pozitívan nyilatkoztak, mindenkinek tetszett a közösen eltöltött öt nap. Élményekkel és sok szép emlékekkel gazdagodtak. Egy képzeletbeli levelet írtunk, hogy mindenki betekintést nyerhessen a táborunkba:

„A hétfői napon rögtön tettünk egy rövid sétát, a gyomai városrész nevezetességeit tekintettük meg, majd virtuálisan is körüljártuk városunkat. Sok érdekes dolgot tudtunk meg, nem is gondoltuk, hogy a múltunknak ilyen sok értékes darabja vesz minket körül. A délutáni program a hasunknak kedvezett, az Endrődi Tájháza sütöttünk mézeskalácsot. Zsuzsika néni már várt bennünket a tetemes mennyiségű, begyúrt tésztával. Nem volt más dolgunk ezek után csak hallgatni a tanácsait, megpróbálni lekövetni a dolgozó kezét, és már készültek is a szebbnél-szebb mézes házikók, szívecskék, névtáblák természetesen mindegyik külön-külön műgonddal, magvakkal díszítve. Amíg sülték a kemencében a tészták, jót játszottunk, kergetőztünk az udvaron, vagy hallgattuk Sanyi bácsi érdekes történeteit arról, hogy hogy is volt régen. Másnap sorversenyekkel, és a városhoz kapcsolódó elmeforgató játékokkal töltöttük az időnket, majd ebéd után a Liget Fürdőbe meneteltünk. A legjobb időben, hiszen a hőmérő higanyszála bőven a 30 fok felett volt. Nagyon kellemes volt lehűteni magunkat, kis pihenés után azonban már ismét forrt a víz körülöttünk, hiszen egy igazi vízi csata kellős közepén találtuk magunkat. A párbajok után, a közös jégkrémezés barátságos légkörében megegyeztünk a döntetlenekben. A hét középső napja egy igazi meglepetést tartogatott számunkra, hisz reggeli után a Körös Látogatóközpontban táboroztunk le. El sem mozdultunk onnan már csak akkor, amikor nagyon korgott a hasunk. Rengeteg programmal kedveskedtek ott nekünk: az Aranika Babamúzeumtól mindenkinek távra maradt a szája, különösen tetszettek a beszélő babák. Miután két csapatra oszlottunk, elkezdődtek az igazi kalandok: emlékeztetőből rajzoltunk, célba löttünk, rejtvényt fejtettünk, elrejtett kincseket kerestünk, furfangos kérdésekre kerestük a választ a sok próba végén pedig kezdődött a jól megérdemelt jutalom: trambulín és légvár használat. Ezzel még nem ért véget az aznapi kalandozásunk: délután az Erzsébet ligetbe mentünk, elsőként a kilátót másztuk meg, volt, aki csúcsátadásba kezdett, és volt, aki inkább az alsó szinten próbálta megfejteni a rejtvényeket. Miután alaposan megnéztük a magasból a ligetet, rájöttünk, hogy ennél pompásabb helyet nem is találhatnánk a számháborúra, úgyhogy hamarosan kezdetét is vette a fák között a csata. Többször is összemértük az erőnket, mert nehéz volt betelni ezzel a szuper játékkal. A csütörtöki nap délelőttje a folyón ért minket, egy kisebb gyalogtúra után felszálltunk a sétahajóra. Sok érdekes dolgot tudtunk meg a Körösök élővilágáról, növények, állatok izgalmas történeteivel szórakoztatott bennünket a kapitány. Aznap sok eső esett a városunkban, de furcsa mód, minket az összes elkerült, mintha egy láthatatlan, óriási esernyő lett volna a fejkünk felett. A délutánunk már kézműveskedéssel telt, mindenki elkészítette a saját fényképezőgépét, amibe belefűzte az általa megélt legjobb heti élményeket. Szép rajzok születtek, jó volt egymás képeit nézegetni. A nap zárásaként megnéztünk egy izgalmas, felfedezőkről szóló ifjúsági filmet. Az utolsó nap, a Bárka Látogatóközpontban néztük meg az állandó kiállítást. Nagyon érdekes volt a pákászokról szóló film. Kavicsot festettünk, és horgászbottal igyekeztünk minél több fahalacsakát kifogni a tóból. A nap és egyben a tábor hetének a zárása a Pájer Kempingben folytatódott. Az idő ismét kegyes volt hozzánk, tudtunk fürödni, ugrálni, sokat játszani, és Sanyi bácsi vezérletével rengeteget csúszdáltunk.”

Igazán szuper hét volt!

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Máczy István emlékeiből

„Ha engem üldöznek, titeket is üldözni fognak.”
(Jn 5,20)
(részlet)

A gyomai születésű Máczy István művei lelkeségi irodalomunk kincsesládájához tartoznak.

Néhány cím az írói életműből: Szép az Isten – Vallomások, gondolatok, imádságok, Örülj velem! – Lírai sorok az örömről, Öröm és ünnep, Kisértés a jóra – Az etika hősei és értékei (etika tankönyv), Suttogások és kiáltások halhatatlanságunkért, Hétpecsétes könyv az élet, Megmentett mondatok...

Gazdag életútjáról, műveiről író-olvasó találkozókra is hallhatott a gyomaendrődi közönség, míg honlapját felkeresve újabb és újabb írásokat olvashatnak az érdeklődők.

Jelenleg - 87 évesen - Cegléden él, melynek polgármestere volt a 90-es évek elején, díszpolgára lett 2007-ben. A cserkészlet újrarendelése, a KÉSZ (Keresztények Értelmiségiek Szövetsége) ceglédi csoportjának vezetése is nevéhez fűződik.

Idén, év elején tervezte el, hogy életének egyes eseményeit (az ötvenes évekbeli üldöztetéseket, zaklatásokat), melyekről eddig gyermekeinek sem beszélt, papírra veti. Élettörténetében Csongrádig jutott, amikor a Jóisten különös kegyelméből megkeresték, hogy felkérjék kerekgyházi emlékeinek megírására. Visszaemlékezése egyben tanúságtétel is egy olyan korról, melyben vallásuk, hitük miatt üldözték, megalázták, ellehetetlenítették az embereket.

Ennek a visszaemlékezésnek részletét olvashatják most.

„Ha engem üldöznek, titeket is üldözni fognak.”
(Jn. 5,20)
„Aki ma a papi pályára lép, vértanúk útján jár”
(1952. P. Kovács Gábor)

P. Kovács szavai nem leptek meg, 1952. szeptember egyik első napján, amikor teológus tanulmányaimat megkezdtem 18 éves koromban.

Mezőtúron jártam gimnáziumba, ahol P. Nyitrai Ferenc és Jeszenszky Zsigmond atyák lelkesen foglalkoztak az ifjúsággal. A ministráns fiúknak, szerda délután volt a foglalkozása. Hétfvégén otthon Gyomán, a szerdán hallott, látott, gyakorolt programot megismételttem 10-15 fiúval, rendszeresen szombat délelőtt. Egy rendőr jött be a katolikus osztály termébe. „Mit csináltok!!” – kérdezte fenyegető hangon; „ministrálni tanulunk, imádkozunk, játszunk. Többé ez elő ne forduljon! Következményei lesznek!” Ezután nevünket felírta és elment.

Ekkor talákoztam először rendőrrel, aki kifogásolta vallásos gyakorlatunkat. 14 éves voltam.

Később a plébános kért, a tanyákon szedjek barátommal egyházi adót. Heteken át jártuk a vidéket, majd dolgozni mentünk a gyomai hídra. Velünk volt Atyám, ki akkor már munkanélküli, a patikáját elvették, államosították. Mi diákok senkit nem ismertünk a munkások közül. Egy napon a munka elosztásánál félre állítottak, szerszámot nem adtak. Közölték, délután jelentkezzünk a rendőrségen. Az udvaron várakoztunk. A pincéből vezettek fel egy embert. Ismertem. Kolman bácsi volt, nagykereskedő. Arca, feje, véres volt.

A rendőrkapitány külön-külön hallgatott ki. Neveket követelt, kiket ismerünk a híd munkásai közül. „Senkit” – vallottam, mert valóban ekkor láttam először őket.

Másnap mentünk dolgozni. Szerszámot nem kaptunk. „El vannak bocsájtva!” – mondta a munkavezető. S azokat is hazaküldték, akiknek a nevét mi elmondtuk.

Ez volt a második találkozásom a rendőrséggel.

A gimnáziumban működött, a DISZ. Szemináriumokon kellett részt venni. Néhány hét múlva vezetőjük elkérte a könyvem, DISZ tag templomba nem járhat. Aztán egy másik társam nagy titokban elmondta, ő figyel engem és jelentéseket ír rólam, vigyázzak.

1951-ben, a mezőtúri lapban, nagybetűs címmel jelent meg: Dr. Nyitrai plébános ember alakra, mint céltáblára puskával lövet, tört hordanak magukkal a fiúk, hogy a nép hátába döfjék... A kicsapástól az igazgató, Őri Zoltán mentett meg. Ám félévi osztályjegyeim mind romlottak. Egy tanár adott jobb jegyet a megérdemlettnél, dr. Benkő Gyula, aki vallásellenesnek mondta magát, de hitéért, világnézetéért bántani valakit, helytelenítette.

1952 tavaszán, a görög órától kihívtak és mennem kellett a városházára. Egy ávos tiszt fogadott. Mögöttem kulcsra zárta az ajtót. Félttem. Nem ütött meg, de közölte, ha papnak megyek, az érettségim megbuktatunk...

Ekkor talákoztam harmadszor az ávóval. Az érettségim nem buktam meg.

IZSÁK

1957 júniusában történt pappá szentelésemet követően, szeptember elején érkeztem Izsákra. Elődöm kitűnő hittanár volt, kb. 400 tanulót oktatott hittanra. A szülők erősen tartották hitüket.

Kecskemétre, az államesküre csak a harmadik felszólításra mentem el, mert annak letételéhez kötötték a hittan tanítás lehetőségét.

Kezdetben minden osztályba bementem, hogy lássam, kik a hittanosok. Az egyik első osztályban hangsúlyoztam: aki a szívét szereti, az jár a hittanra.

Másnap Kecskemétről jött a telefon, azonnal menjek be az egyházügyi miniszteri biztoshoz. „Hogy mert maga osztályról osztályra jární, holott a rendelkezés, a folyosón tartózkodást is tiltja, sőt agítálok” ravasz módon a kicsiket „aki a szívét szereti, azt a kisjézus szereti!” „Úgy véltem, ezzel nem teszek kárt, szabálytalanságot nem követek el” – válaszoltam. A miniszteri biztos úr, (talán Szakács volt a neve) figyelmeztetésben részesített.

Mindent megtettek a hittan ellen. Negyed órával, hamarabb elengedték az iskolásokat haza. Volt, akit megpofozott a tanárnő, egy 2.-os kislányt, mert az a hittanórára várt. Szóltam az igazgatónak. Válasza:

„Mehetsz panasza Szakács úrhoz, vagy bárhova, nekem nem adnak igazat, mert pap vagy!”

Vasárnaponként tanyára jártunk misézni. „Matyó” nevű iskolába mentem. A hívek az udvaron vártak, mert a teremben futballmeccset közvetített a TV. Fél órát vártunk, és kezdtük a misét. Feljelentettek. Ismét Szakács úr elé idéztek. „Maga akadályozza a falu kulturális életét... Ha így folytatja, súlyos következményei lesznek.”

Vasárnap a diákmisén egyre többen vettek részt. A misék után, mindig azonos időben, egy kis elsős apja, kínos udvariassággal bekísért a plébániára. A szobámba is bejött, ott mindig szétnézett, mintha keresett volna valamit. Egyszer kérte, hogy csukjam be az ajtókat, szó ne hallatszik ki.

Zokogni kezdett. Szégyelli magát, de őt kényszerítik, hogy figyeljen engem, és írjon rólam jelentést. Esküdött, csak a könyvekről ír, amit az asztalomon látott. Bejött megnézni! (nem biztos) Zsarolják a Szabadszállási Katonai Központ kémelhárításából.

Álltam megdöbbenően. Tudatosult bennem, az Állami Egyházügyi Hivatal (az ÁEH), egyháziakat figyelő célkeresztjében vagyok. Nem volt hónap, hogy meg ne kelljen jelennem Szakács úrnál, különböző rágalom miatt. Inteligens ember volt, végül belátta, hogy zaklatnak. Egyszer egy nevetséges feljelentés tisztázásakor, megértően kérdezte: „Mondja, most mit tegyek magával?”

Megoldódott. Kerekegyházára helyeztek. Az Izsákkal közeli szomszédságban lévő nagyközségre. A plébánosáról már hallottam...

KEREKEGYHÁZA

Thökölyi István prépost fogadott irodai szobájában. Szívélyes, úriemberként szólt. Első mondatai: „nyilván tudja, rendőri megfigyelés alatt áll. Figyelik. A plébániára, gyerek nem jöhet be. Ha pap látogatója érkezik, azonnal telefonon jelentenie kell a tanácsházára.” Kis szünet után: „érezze jól magát”. Elmondta a házirendet, megmutatta a szobámat.

Iskolába közel 300 gyerek járt hittanra. Az igazgató tökéletes órarendet adott át. A tanítás zavartalanul folyt.

Az állami rendelkezések szerint, a templomban heti két alkalommal 20-20 perc, tanítás lett volna, de a Prépost Úr megtiltotta. Lelkiismeretem nem nyugodott. A gyónatószékekben, gyónás után érdeklődtem, van-e iskolás gyermeke, unokája. Ha van, küldje (talán) pénteken a templomba, és ott tanuljon hittant. A főnökömnek nem szóltam. Az egyik családból 2 középiskolás is járt. A család örömmel dicsekedett, hogy a gyerekek hittant tanulnak. A Prépost lekötelezettje volt a családnak, azoknak a véleménynyilvánítása után szólt.

Engem kérdőre vont a „Prépost Úr, hogy a templomban hittanórát tartok. Hogyan is mernék hittant tanítani!” Rózsafűzért, meg más szentek imáit gyakoroltuk. „Ajánlom is!”

A gyerekekkel közöltem, biztos meglátogat a Prépost Úr. Akkor azonnal imádkozni fogjuk a rózsafűzért. – Így is történt, és hónapokon át, ment a hitoktatás.

Az 1961-es hittan beíratásnál, növekedett a beírtak száma. Talán ez már sok volt az állami ellenőrzésnek.

Egy nap, váratlanul meglátogatott előző főnököm, Marosi Izidor atya. Szigorú titoktartást kért, majd megkérdezte, segíthet-e nekem? Miben? – kérdeztem.

Tudomásomra jutott, Te következel, akit börtönbe visznek Bács-Kiskun megyében, működésszünet miatt, elrettentés példaként.

Hallgattam. A börtöntől féltam. Nem éreztem magam hősnak.

Igen, atyám, segítsen!

Kb. harmadnap reggel 5 óra tájban, Vácra telefonáltak. Közölték a Prépost Úrral, azonnali hatállyal elhelyeznek.

Csodálkozva mondta nekem, „nem értem”.

Délután 3 óra körül ismét Vác hívott, engem kért a telefonhoz, Ákos Czéza aulista.

Figyeljen. 17 órakor indul Pestre busz. Fogja az aktatáskáját és utazzék azonnal Dányba.

„Érthetetlen” – mondta a Prépost, de tudomásul vette.

Buszra ültem, Pesten átszálltam és jelentkeztem este 9 óra körül Kozár Gyula plébánosnál.

Ki maga? – kérdezte. Mondtam a nevem.

Ezt tudom, meg azt, hogy eredményesen foglalkozik a gyerekekkel. Nekem éppen ilyen káplánra lenne szükségem. Dél előtt kapom a táviratot, hogy ide helyezik, most estefelé telefonon közölték velem, hogy reggel, a mise után azonnal induljon Kálra, a szüleihez, és maradjon ott további rendelkezésig.

Így történt. Szeptember elején levélben kértem a Püspök Urat, ezután mi lesz.

Ekkor letettem a plébánosi vizsgát.

GYOMA ÉS ENDRŐD LAKOSSÁGÁNAK ALAKULÁSA A II. VILÁGHÁBORÚT KÖVETŐ ÉVEKBEN

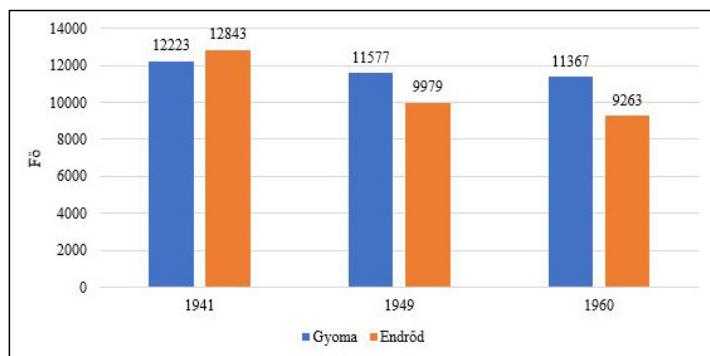
Bevezetés

A 20. század derekán a magyar társadalmat számos nehézségek és új kihívások elé állította a történelem. A II. világháborús katonai veszteség mellett jelentős volt a civil veszteségek és áldozatok száma. Magyarország a második világháború utolsó időszakában hadszíntérré vált, ennek következtében nem volt olyan település az országban, amely ne lett volna érintett valamilyen módon a háború zivatáros időszakában. A háborús emberáldozatok felmérése/ regisztrálása kapcsán megkülönböztetünk katonai és civil veszteségeket. A világháború lezárását követően a politikai életben is változások következtek be, amelyek kihatással voltak a társadalomra. A II. világháborús áldozatok, veszteségek, valamint a hadifogság kérdésköre elsősorban politikai és ideológia okok miatt tabuként kezelték egészen a rendszerváltásig. A magyar katonák és áldozatok emlékének őrzése és ápolása így sokáig nem valósulhatott meg.

A II. világháborús harcok során Magyarország súlyos gazdasági károkat és embervesztést szenvedett el. A gazdasági, anyagi, tárgyi, infrastrukturális veszteségek mellett rendkívül magas az ország által elszenvedett embervesztés. Ennek hátterében a háborús harcok katonai veszteségei mellett, a német és az orosz megszállás, a deportálások és az elhurcolások civil áldozatai állnak. A II. világháborúról elmondható, hogy nagyobb demográfiai katasztrófát okozott a társadalmakban, mint az első világháború. A katonai mellett meghatározó a polgári veszteségek száma, melynek veszteségei a korábbi háborúkkal ellentétben meghaladta a katonáit.

Gyoma és Endrőd II. világháborús veszteségei

Az országos adatok mellett fontosnak tartom azt, hogy helyi szinten is feltárásra kerüljenek a második világháborúra vonatkozó veszteségi adatok. A II. világháborús embervesztés kutatásom során 435 gyomai és 394 endrődi születésű áldozatot sikerült azonosítanom. Az adatbázis elkészítéséhez az Állami Anyakönyvek Másodpéldányai közül a Halotti Anyakönyveket tekintettem át, emellett három online elérhető adatbázist használtam fel: <http://hadisir.hu/>; <http://katonakagulagon.hu/>; <https://yvng.yadvashem.org/>. A település veszteségeinek közel egyharmadát adták a katonai veszteségek. A katonai veszteségek többsége az 1944 ősze utáni időszakra tehető, azonban több személy esetén is nehéz megállapítani, hogy a frontharcokban vagy a hadifogságba esést követően lelte halálát. A civil áldozatok jelentős része a zsidók és németekkel szemben elkövetett deportálásokhoz köthetőek. Fontos megjegyezni, hogy jelentősen növelte a civil lakosság áldozatainak számát az is, hogy 1944. ősztől egészen 1945. tavaszáig az országunkon halad át a frontvonal.

Gyoma és Endrőd lakosságának alakulása a II. világháború után

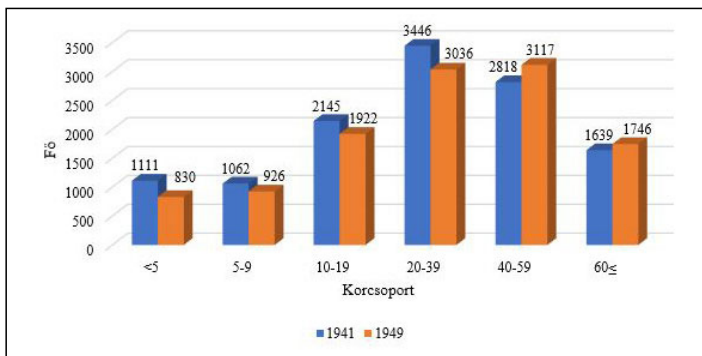
Gyoma és Endrőd népességének alakulása 1941-1960 között

Gyoma és Endrőd lakosságszáma a II. világháborús évek következtében jelentős változásokon esett át. A változások hátterében elsősorban a világháborús katonai veszteségek, a polgári lakosság áldozatai állnak. Gyoma település esetében meg kell említeni a né-

met nemzetiségűek deportálását, míg Endrőd esetében a lakosság áttelepülését kell kiemelni. Továbbá Endrőd lakosságának számában jelentős visszaesést okozott Endrődszentlászló (Hunya) 1946-os elszakadása az anyatelepüléstől. Mindezen változások következtében Gyoma népessége 646 fővel, míg Endrőd népessége 2864 fővel csökkent az 1941-es és 1949-es népszámlálási adatok alapján. Az 1960-as évekre vonatkozó csökkenések hátterében már kevésbé a háborús okok a felelősek, inkább a népesség természetes fogyásának hatása kezd egyre érzékelhetőbbé válni.

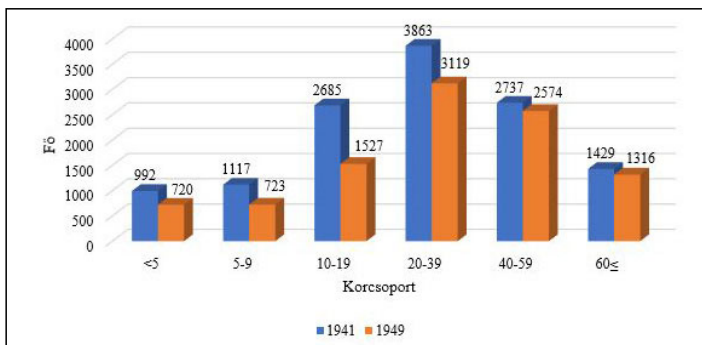
Lakosság korcsoport szerinti megoszlása Gyomán és Endrődön

A lakosság korcsoport szerinti megoszlása révén pontosabb képet kapunk arról, hogy az 1940-es években milyen hatások érték az adott társadalmat.

Gyoma korcsoportjainak alakulása 1941-es és 1949-es népszámlálási adatok alapján

Az ábra adatainak segítségével jól bemutatható, hogy az egyes korcsoportokban milyen változás történt az 1940-es években. Az 5 év alattiak száma mutatja azt meg, hogy a II. világháborút követően miként alakult a születések száma. A korcsoport alakulásáról mind két település esetében elmondható, hogy a világháborút követő években visszaesett a születendő gyermekek száma és az 1941-es népszámlálási adatokban csökkenés figyelhető meg 1949-es adatokhoz képest. Az 5-9 év közötti korcsoportok adatai azt mutatják meg, hogy a II. világháború ideje alatt 1939-1944 között hányan születtek Gyoma községben. Az 1941-es népszámlálási adatokhoz képest 1949-es adatokról elmondható, hogy csökkenés figyelhető meg az 5-9 év közötti korcsoport között. Ez rámutat arra, hogy a világháború alatt is visszaesett a születések száma, de ennek mértéke nem drasztikus, hiszen Magyarországot közvetlenül a világháborús harcok csak 1944-ben érték el. A 10-19 év és a 20-39 év korcsoport csökkenésében elsődlegesen a háborús veszteségek és deportálások mellett, az áttelepülés áll. A 40-59 év és a 60 év feletiek növekedésében elsősorban az állhat, hogy javultak az életkörülmények, emellett feltételezhető, hogy a háborút követő népességbevándorlás során ide települt emberek is módosították az arányokat.

Endrőd korcsoportjainak alakulása 1941-es és 1949-es népszámlálási adatok alapján

Az ábra adataiból jól kiolvasható, hogy egy évtized alatt milyen drasztikus változáson ment át a 20 éven aluliak száma és aránya a településen belül. Az 5 éven aluliaknál jól kirajzolódik az, hogy a háborút követő első években nem történt jelentős mértékű születésszám növekedés. Az 5-9 év közötti korcsoport adatai rávilágítanak arra, hogy a világháború ideje alatt mennyire visszaesett a születéseknek a száma. A 20 év alattiak korcsoportja drasztikus visszaesése mögött a háborús veszteségek és deportálások mellett, ki kell emelni Hunya (Endrődszentlászló) függetlenedését és az áttelepülést. Az 1949-es népszámlálási adatok alapján Hunya települést 1776 fő lakta. (A települést többségében 0-19 és a 20-39 közötti korosztály alkotta.) További okként említhető még a Dunántúlra (Dunakömlőd, Németskér) történő áttelepülések, mely esetek jelentős többségében az egész család költözött át az új lakhelyére. A 20-39 év közötti korcsoport tagjainak jelentős része érintett volt a háborús veszteségekben és a deportálásokban. Az áttelepülés a fiatalabb korosztály számára is új lehetőségeket biztosított. A 40-59 és a 60 év felettek számában is visszaesést láthatunk bár jóval kisebb mértékű ez, mint a fiatalabb korcsoportoknál. A visszaesés hátterében a háborús veszteségek, deportálások, Hunya kiválása és az áttelepülés áll.

Összegzés

Összegzésként elmondható, hogy Gyoma és Endrőd jelentős társadalmi és demográfiai átalakuláson esett át a II. világháborúban és az azt követő bő másfél évtized alatt. Mind Gyoma, mind Endrőd községek jelentős veszteségeket szenvedtek a II. világháború során. A világháborúnak a demográfiára gyakorolt hatásai a születési és halálozási adatokon figyelhető meg a legjobban. A katonai veszteségek elsősorban a 20-50 év közötti hadköteles korcsoportot érintette. Ezzel szemben a civil áldozatoknál nem volt olyan korosztály, amelyet ne érintett volna a világháború, hiszen a szovjet csapatok bevonulásakor, illetve a zsidó és német származásúak deportálásánál minden korcsoport érintett volt. A települések lakosságának változásában jelentős hatással bírt a Dunántúlra költözők száma, továbbá Endrőd esetében Hunya (Endrődszentlászló) elszakadása is.

Dávid Benjámín

„AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-19-2 KÓD-SZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.”

Felhasznált szakirodalom:

ROMSICS IGNÁC (2005): *Magyarország története a XX. században*. Budapest, Osiris Kiadó.

STARK TAMÁS (2000): *Magyarország háborús embervesztése*. *Rubicon*. 11. évfolyam 9. szám. 103-116.

TÍMÁR ANTAL (1998): *Föld nélkül...: amerikasok, kubikosok, summások, eltelepültek/* összeáll. Hornok Lajosné Németh Eszter; történeti anyagot feld. Timár Antal. Honismereti Egyesület, Gyomaendrőd. 13-48.; 100-135.

TOMKA BÉLA (2009): *Európa társadalom története a 20. században*. Budapest, Osiris Kiadó.

VALUCH TIBOR (2005): *Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében*. Budapest, Osiris Kiadó. 30-33.

Online hivatkozások

KSH 1941a.: *Központi Statisztikai Hivatal: 1941. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 2. Demográfiai adatok községek szerint* (1976) https://library.hungaricana.hu/hu/view/NEDA_1941_02/?pg=0&layout=s (letöltés dátuma: 2020. augusztus 29. 20:52)

KSH 1949a.: *1949. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 9. Demográfiai eredmények* (1950) https://library.hungaricana.hu/hu/view/NEDA_1949_09/?pg=239&layout=s (letöltés dátuma: 2020. augusztus 29. 21:07)

KSH 1960.: *1960. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 3.t. Békés megye személyi és családi adatai* (1962)

https://library.hungaricana.hu/hu/view/NEDA_1960_03t/?pg=41&layout=s (letöltés dátuma: 2020. augusztus 29. 21:18)

Kitüntetést kapott Dr. Szonda István Attila

etnográfus, a gyomaendrődi
Szent Antal Népház igazgatója

Születésnapja alkalmából tüntették ki Dr. Szonda István Attila etnográfust, a gyomaendrődi Szent Antal Népház intézményvezetőjét.

A 2020. július 11.-én megtartott konferencián családja, kollégái és a város vezetésének jelenlétében adták át a tudományos kutatói munkássága elismeréséül a Debreceni Néprajzi Oktatásért elismerő érmet, oklevelet. Az elismerő kitüntetés érdekessége, hogy 20 éve alapították Debrecenben. Nagynevű nemzetközi professzorok és múzeumigazgatók kapták meg már, illetve nem is kerül kiosztásra minden évben. Dr. Kemény Róbert méltatásában hangsúlyozta Dr. Szonda István nagyra becsült munkásságát, aki az egyetem vendégtanára tíz éve és 2004. óta szervezi az országos, néprajzi konferenciákat is.

Ez évben a Békés Megyei Kormányhivatalban a Honvédelemért Kitüntető Címetek adományoztak augusztus 20-a tiszteletére. A Honvédelemért Kitüntető Cím III. fokozatát vehette át Dr. Szonda István is. Takács Árpád kormány megbízott, a megyei védelmi bizottság elnöke oklevéllel és emlékéremmel ismerte el munkásságát, melyet Dr. Rákóczi Attila, a bizottság elnökhelyettese nyújtott át.

A szerkesztőség nevében is szeretettel gratulálunk 50. születésnapja alkalmából! Elismerő kitüntetései pedig mi is büszkék vagyunk! További jó munkát kívánunk Dr. Szonda István Attila Intézményvezető Úrnak, aki hosszú éveken át volt szerkesztőtársunk és vezette a Városunk újság Endrőd néprajza rovatát.

A szerkesztőség nevében:
Lehóczkiné Timár Irén
fotó: Iványi László

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Dr. Köhler Mihály 90 éves

Városunk szülötte 1930. augusztus 5-én született. Az idei esztendőben születésnapját családi, rokon körben ünnepelte a szellemileg még mindig friss Miska bácsi. Az elmúlt év őszén Debrecenben „Hét évtized munkássága” címmel életmű-kiállítás volt látható a Méliusz Központi Könyvtárban. Az eseményről a dehir.hu tudósított, mely az alábbiakban méltatta a gyémánt-diplomás személyiséget.

Isten áldásával kívánunk jó egészséget és további szellemi frissességet!

Köhler Mihály neve szinte egyet jelent a magyar mezőgazdasággal. Hosszú, fordulatos pályafutása során egész életét alárendelte a mezőgazdaság ügyének. Életútját címszavakban így foglalhatjuk össze: mezőgazdász, főmezőgazdász, igazgatóhelyettes, főagronómus, tanszéki mérnök, kutató, műszaki és gazdasági tanácsadó, főmunkatárs, környezetvédelmi és mezőgazdasági szakértő-szaktanácsadó, őstermelő és kitartó innovátor a mai napig. Mindemellett kiváló közéleti ember is. Alapító tagja a

Magyar Biokultúra Egyesületnek, tagja a Magyar Agrártudományi Egyesületnek, a Kertészek és Kertbarátok Országos Szövetségének, a Tarcál és Bodrogkeresztúr – Bodrogkisfalud – Szegi Hegyközségnek, a Magyar Feltalálók Egyesületének, tiszteletbeli elnöke a Tessedik Öreggazdász Egyesületnek. Két országos jelentőségű szabadalma és hét újítása van.

Nehézségekkel, buktatókkal terhelt életútja során mindig elismerték tehetségét, rátermettségét, hatalmas munkabírását, szorgalmát, ezeket számos kitüntetés igazolja.

Három évtizedet a gyakorlatban töltött különböző mezőgazdasági nagyüzemek jelentős szakmai vezetői posztjain. Munkásságának maradandó eredményei ma is fellelhetők az ország különböző tájain. 1972 óta előadóként vesz részt konferenciákon és kiállításokon. Ez öko- (bio-) gazdálkodást már több mint két évtizede elkötelezetten népszerűsíti.

Kiemelt elismerései: A Magyar Feltalálók Nemzetközi Lovagrendjének lovagja (2010), Sárközy Péter-díjas (2006), Arany Genius díjas (2004), Fleischmann Rudolf-díjas (2012).

Köhler Mihály középiskolai tanulmányait 1949-ben, Szarvason fejezte be a ma már legendás hírű Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézet jogutódjában. A szarvasi évek meghatározóak voltak. Egyik legfontosabb célja az alma mater emlékének ápolása, az iskolai hagyományok megmentése.

„A föld szeretete, a haza szeretete! Magyarország felemelkedése elképzelhetetlen a mezőgazdaság nélkül.”

forrás: dehir.hu

Közreadta: Várfi András agrármérnök

BARNA TOJÓTYÚK 650 FT/DB, EGY-ÉVES JÓL TOJÓ 20 DB-TÓL INGYEN SZÁLLÍTÁSSAL MEGRENDELHETŐ.

TEL.: 30/8602627

METAL STOP KERÉKPÁRÜZLET ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok,

radiátorok,

- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- ZÁRTSZELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!
- kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Hítteljeség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

AGRO ÁRUHÁZ

Tisztelt vásárlóim!

Őszi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- kandallók, szeneskályhák
- kályhacsövek, szeneskannák
- biobrikett tüzelők, begyújtó kockák
- üstházak, zománczott üstök, gázégők
- üvegdemizonok, borosüvegek
- bor- és cefreélesztők, pektinbontók
- műanyagbordók, műanyagkannák
- fejszék, balták, kéziszerszámok
- őszi műtrágyák, virágföldek, cserepek
- munkavédelmi cipők, csizmák, kesztyűk
- csavarok, szegek, zárok, lakatok stb.
- fóliák, zsákok, takaróponyvák

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

Színfolt fellépése

Néha történik olyan az ember életében, amely még nem volt, az újdonság varázsával hat rá! Szinte hihetetlen, de igaz! Az idén a XXII. Nemzetközi Halfőző Verseny rendezvényen volt az első fellépése a Színfolt Mazsorett Táncegyesületnek a kialakult helyzet miatt! Reméljük a legjobbakat! Szép volt lányok! Mindenkinnek jár a dicséret! Köszönjük a lehetőséget! Kezdő mazsorettel jelentkezését várjuk minden szerdán 16 órától 18 óráig a Hősök úti iskola udvarán. Oktató: Czinczár Noémi és Baráth Beáta.

Mert szárnyaink csak úgy lehetnek, ha a gyökerekhez is nyúlunk

2017 óta minden év augusztus közepén találkoznak azok a volt hunyai osztálytársak, akik 1977-ben végeztek a Hunyai Általános Iskolában, mert így tartják jónak, és izgatottan várják a találkozás napját! Osztályfőnökük: Tímár László tanár úr volt, sajnos már régen az égi katedrán tanít. Az idén a 43. éve, hogy befejezték tanulmányaikat kedves alma materükben. Ezen a találkozón tizennégyen örülhettek egymásnak. Név szerint: Buza Katalin, Farkas Rezső, Giricz Zoltán, Hegedűs László, Hornok Gabriella, Hunya Jolán, Knapcsek Bálint, Soczó Béla, Szabó Csilla, Tímár Benő, Tímár Endre, Tímár Magdolna, Varjú Ildikó, Várkonyi Tibor.

Minden találkozót máshol rendeznek. A mostaniak nagyon jó helyet találtak Hunyán, a sportpályán, a Szabadidő Központ udvara lett a felidézett emlékek, közösen megélt élmények, önfeledt nevetések, komoly beszélgetések helyszíne. Most Tímár Endre volt a főszervező - aki Budapesten él, és dolgozik -, az ő jóvoltából kerültek az asztalra a finomabbnál finomabb falatok. Természetesen a többi fiú is segített: amíg Tímár Benő az ízletes marhapörköltet felügyelte a perzselő melegben zokszó nélkül, addig Endre mézes-mustáros, chilis húsokat sütött. Desszertnek pedig görög - és gyümölcssaláta is került az asztalra, valamint sütemények és pogácsák is sorakoztak. A finom vacsora után a zene sem váratott magára sokáig, köszönhető Hegedűs Lacinak, aki lelkesen kereste a különböző stílusú talpalávaló dallamokat! A hangulat a tetőfokára hágott, az ének és zeneszó körbe ölelte a kiscsapatot, mindenki önfeledten táncolt, a sötétben megbújó oly ismerős liget fainak és bokrainak árnyéka a szokatlanul is csendesebben nézett vissza a felszabadult, vidám társaságra. Hogyne, régen látott ilyet!

A csillagos égbolt alatt hamar telt az idő, amelynek kerekét sokszor a múltba fordították az öregdiákok, megszépült minden emlék. Egy biztos, a leckét jól megtanulták, ha lenne közösségi tantárgy: akkor abból mindannyian jelesre vizsgáznának. Jövőre ott folytatják, ahol most abbahagyták, és a lányoké lesz a főszerep, ők fogják legközelebb szervezni. Meglepetésekben biztos nem lesz hiány!

Gyomaendrőd, 2020. 08. 17.

Az osztály nevében: Hunya Jolán

Osztálytalálkozó

Csak lányok

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 * Felelős: Szabó Zoltánné * Főszerkesztő: Iványi László * Főszerkesztő helyettes: Lehóczkiné Tímár Irén * Szerkesztőség címe: Szabó Zoltánné Városunk szerkesztősége 5502 Gyomaendrőd, Endrődi u. 11. Tel. +36 20/519-8798 varosunk@gmail.com * Alapítók: †Vaszkó András, †Császár Ferenc, Iványi László * Szerkesztők: Czank Gábor, Dávid Benajmin, Farkas Zoltánné, Fülöp Zoltán, Hegedűs Bence, Hunya Jolán, dr. Macsári Judit, Polányi Éva, Várfi András * Műszaki szerkesztő: Iványi László * Technikai munkatárs: Bukva Csilla *

Lapzárta minden hónap 20. napján * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén

* MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 *
<http://www.varosunkujsg.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com szerkesztoseg@varosunkujsg.hu

Egészségről-betegségről

Padlizsán (*Solanum melongena*)

A padlizsán - a paradicsomhoz hasonlóan - rendszertanilag gyümölcs, azonban konyhatechnikai feldolgozása miatt mégis inkább zöldségnek tekinthető. A padlizsán népszerű volt Ázsiában, az i.e. III. században kedvelt alapanyaga volt az indiai és a japán konyhának. Kínában a konyhakertekben azonban már az i.e. V. században is termesztettek padlizsánt. A tojásdad növény a mór hódítók révén jutott Délkelet-Ázsiából Spanyolországba a VIII. században; az erre utaló első, írásos emlék egy cordobai naptár, melyben a padlizsán ültetésére vonatkozó tanácsok kerültek leírás-

ra. A középkori Európában sokáig mérgezőnek gondolták, azonban az „örült alma” (*mala insana*) néven ismert gyümölcsöt mindenütt megszerették és a köznapi konyha fogásai közé beillesztették.

A padlizsán rendkívül értékes tápanyag forrás, sokféle vitamint és ásványi anyagot tartalmaz. 100 gramm padlizsán energia tartalma: 27 kalória (113 kJ). Alacsony a zsír-, az oldott szénhidrát- és fehérje tartalma; gazdag C-vitaminban, folsavban, niacinban, pantoténsavban, jelentős a kálium-, a foszfor-, magnézium- és a kalcium tartalma.

Az indiai gyógyászat vérképző, vízhajtó, bélgyulladást csökkentő, emésztést fokozó hatású növényként tartja számon, azonban fogyasztása nyákoldó tulajdonsága miatt kedvező lehet asztmás és krónikus hörghurutban szenvedők számára is.

A padlizsán alkalmazása javasolható 2-es típusú cukorbetegség számára. A növény magas rost- és alacsony oldott szénhidrát tartalmú, így hatására egyenletesebbé válik a glükóz felszívódása és a gyümölcs vércukorszint kiegyenlítő tulajdonsága érvényesül.

A rendszeres padlizsán fogyasztás révén csökken a szérumszintje, és vérnyomás stabilizáló hatása érvényesül. A növény magas kálium tartalma miatt vízhajtó tulajdonságú. A növényben lévő antioxidánsok védelmet jelentenek a szív- és érrendszeri betegségektől, csökkenthetik a stroke kialakulásának kockázatát. A padlizsánban lévő vegyületek védik a központi idegrendszer neuronjait az oxidatív stressz okozta károsodástól és elősegítik az idegsejtek közötti kommunikációt, így memória javító tulajdonságuk érvényesülhet rendszeres bevétel esetén.

A padlizsán héjában lévő értékes vegyületek elősegítik a szervezetből a felesleges mennyiségben felhalmozódott vas kiürülését, szabadgyök fogó hatásuk érvényesül.

A növény természetes formában történő fogyasztása javasolt fogyókúra idején is, magas rost- és víz-, vitamin- és - ásványi anyag tartalma miatt.

A növény magas rosttartalma miatt emésztést javító tulajdonságú, rendszeres bevételével csökken a vastagbél- és végbélrák ki-

alakulásának kockázata.

A padlizsán magas víz-, vitamin- és ásványi anyag tartalma miatt elősegíti a szervezetből a mérgeanyagok kiürülését, a bőr megfelelő víztartalmának fenntartásához is hozzájárul, stimulálja a hajhagymák működését. Rendszeres padlizsán fogyasztás hatására a bőr simább, szebb, a haj egészségesebb és fénylőbb lesz. A padlizsán magas antioxidáns tartalma miatt véd a daganatos betegségek kialakulásától.

A padlizsán színe és formája sokféle lehet: lilásfekete-, halványzöld, sárga vagy vöröses héjú-, kis, tojásdad vagy hosszúka, keskeny formájú termések is vannak. Padlizsán vásárlásakor mindig figyeljünk, hogy csak ép, fényes bőrű, nyomásra nem reagáló, zöld kocsányú padlizsánt vegyünk. A vékonyabb héjú gyümölcs kissé édeskésebb. A padlizsán könnyen romlik, a friss padlizsán 5-6 napig eláll, huzamosabb ideig ne tároljuk hűtőben, 10 fok alatti hőmérsékleten. Az éretlen padlizsán szolanin tartalma miatt mérgező és rosszízű, fogyasztás előtt hagyjuk szobahőmérsékleten beérni. A padlizsán első termésének érési ideje július végére – augusztus elejére tehető.

U-vitamin (S-metil-metionin)

Az U-vitamin gyógyító hatásait az 1950-es években fedezte fel Dr. Garnett Cheney professzor. A vitamin nevét az angol „unknown” – ismeretlen szó után kapta, első neve Faktor U volt. A vegyület nem vitamin, hanem egy aminosav származék, melyet a szervezet nem tud előállítani, de működéséhez szükséges. Az U-vitamin: S-metil-metionin, gyulladáscsökkentő hatású és segíti a külső-, belső fekélyek hegmentes gyógyulását. Bevitele fontos lehet antibiotikum szedés vagy gyógyszerek rendszeres szedése idején, amikor a gyomor vagy bélnyálkahártya megsérül. A vitamin enyhíti a gyomorégést és előnyös lehet fogyasztása gyomornyálkahártya gyulladás kialakulásakor.

A vitamin fontos lehet a gyomor- és nyombélfekélyek kezelési stratégiájában, a protonpumpa gátlók, a bevonatot képző gyógyszerek, a Helibacter eradikációs terápia gyógyszerei mellett.

Az U-vitamin támogatja a szervezet méregtelenítő funkcióit, immunrendszert erősítő hatású, szerepe lehet az aranyeres panaszok kezelésében és a genitáliák bakteriális fertőzéseinek leküzdésében, ezen kívül csökkenti a szérumszintjét és koleszterin szintjét.

A nyers káposztalé metil-metionin-szulfóniumot (MMS) és glutamint nagyobb mennyiségben tartalmaz, ezáltal védi a nyálkahártyát és elősegíti annak regenerációját. Az U-vitamin és az MMS nem szteroid gyulladáscsökkentő- és fájdalomcsillapítók szedése során támogatja a gyomor- és bélnyálkahártya gyógyulási folyamatot.

Az U-vitamin jelentősebb mennyiségben a káposztában, sárgarépában, petrezselyemben, spárgában található. A savanyú káposzta leve probiotikus hatású és rendszeres fogyasztásának szerepe lehet a gyomorfekély megelőzésében. Az U-vitamin vízben oldódó vegyület, melyet a szervezetünk nem tárol, hanem a feleslegben bevitt mennyiség vizelettel kiürül.

Internetes forrás:

<https://napidoktor.hu/dieta/10-ok-amiert-ennunk-kell-a-padlizsant/>

<https://www.meregtelenites-beltisztitas.com/u-vitamin>

Békés Megyei Kormányhivatal Gyomaendrődi Járási Hivatal közleményei

További hírek és információk: www.bekesijarasok.hu

Telefon: 66/581-320

Húsgalamb tenyésztés Gyomaendrődön

A gyomaendrődi önkormányzat a megyéből egyedülként részt vesz a Nemzeti Húsgalamb Tenyésztési Programban. A projekt megvalósítására az önkormányzat a kormányhivatal támogató partnerségével 22 millió forint vissza nem térítendő hazai támogatást nyert a Startmunka mintaprogram keretében.

A galambtartás évekként elvezető jellemző volt Gyomaendrődön, sok család egészítette ki jövedelmét galambok értékesítéséből. A galambhús iránti kereslet nem csak Magyarországon, hanem a nemzetközi piacokon is indokoltá tette e tevékenység újragondolását, így az önkormányzat is csatlakozott a programhoz. Az elnyert támogatás felhasználásával telephelyet vásároltak, és a szükséges infrastruktúrát is kialakították. A járási hivatal foglalkoztatási osztálya a GINOP 6.1.1. programban 12 közfoglalkoztatott részére szervezett képzést, melynek keretében az érintettek a húsgalamb tenyésztéshez szükséges alapvető ismereteket sajátították el. A képzésen résztvevők valamennyien sikeres vizsgát tettek.

Aktív nyár a Vidra Mentőcsoport mögött

Eredményesen szerepelt a Vidra Önkéntes Járási Mentőcsoport Egyesület az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság pályázatán, így újabb védőruházatokkal gyarapodott a civil szervezet eszköztára.

A Gyomaendrődi járás lakóinak védelmére felelős mentőcsoport egy garnitúra vágásbiztos védőruhát, illetve 3 készlet esővédő ruházatot kapott. Július elején egy eltűnt személy keresésében is részt vett a mentőcsoport kutyás személykereső egysége. A hölgyet – szerencsére – élve találták meg Dévaványa külterületén. Július 23-án a mentőcsoport 2 szivattyúval és 6 önkéntessel vett részt a Dévaványát sújtó esőzések miatt keletkezett belvíz elleni védekezésben.

A hónap utolsó napján immáron harmadszorra rendezték meg az Antal Gyula Emlék Horgászversenyt. A mentőcsoport 2017-ben elhunyt tagjának emlékére évente megrendezett megmérettetésen a katasztrófavédelem, illetve a járási mentőcsoportok képviseltették magukat a gyomaendrődi Fűzfás-zugi horgász versenypályán.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

*„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*
(Juhász Gyula)

BUZÁS SÁNDORNÉ szül.: FARKAS ERZSÉBET volt gyomaendrődi lakos, életének 62. évében az Égi hazába költözött.

CZIKKELY IMRÉNÉ szül.: SÓCÓ MÁRIA gyomaendrődi lakos 72 éves korában megtért Mennyei Atyjához.

MIKÓ IMRÉNÉ szül.: TÍMÁR KLÁRA TERÉZIA volt gyomaendrődi lakos életének 86. évében az Égi Hazába költözött.

PÓLYA ERZSÉBET szül.: NAGY ERZSÉBET londoni / volt gyomaendrődi lakos életének 93. esztendejében egyházunk szentségeivel megerősítve visszatért Teremtőjéhez.

TÓTH MÁTÉNÉ szül.: TORZSÁS ERZSÉBET gyomaendrődi lakos 86 éves korában megtért Teremtőjéhez.

UHRIN IMRÉNÉ szül.: TÓTH MATILD volt gyomaendrődi lakos életének 89. esztendejében visszaadta lelkét Teremtőjének.

Sírhelymegváltási lehetőség Endrőd katolikus temetőiben!

A Szarvasvégi temető régi gyermek-parcellájának szabad részein és a Központi temető köztemető melletti parcellájában is új sírhely-sorokat létesítettünk. A Szarvasvégi temető előnye, hogy belvizes időszakban is lehet koporsós temetést végezni magas fekvése miatt, a Központinak pedig az, hogy a sírhelyek a temető elején találhatóak. A sírhelyváltásról érdeklődni az Endrődi Plébánián lehet munkanapokon délelőtt 9-től 12 óráig, vagy telefonon a 66/283-940-es számon, illetve az endrodi.plebania@gmail.com e-mail címen.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ó országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

GYOMA ÉS ENDRŐD KÉPES LEVELEZŐLAPOKON A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

Gyoma a két világháború között

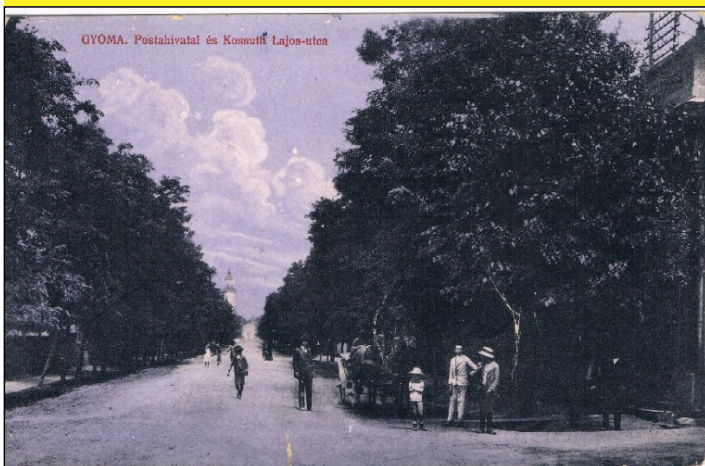
Endrőd a két világháború között

Gyoma: Erzsébet liget (Pavilon)
a két világháború között

Endrőd: Gyógyszertár (ma Blaha Lujza és Dózsa György utca sarkán) a két világháború között

Gyoma: Kossuth utca a két világháború között

Endrőd: Kossuth utca (ma Endrődi út)
a két világháború között